

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Valtion erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj:hin kohdistuvan rahoitusvalvonnan sisältö kirjataan lakiin ja ehdotetaan, että valvonnan sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa. Markkinapuutealueella toimivan valtion erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj:n rahoitusvalvonta siirretään Finanssivalvonnan vastuulle.

Yhtiön tulee maksaa valvonnan kustannukset Finanssivalvonnalle sen normaalien maksuperusteiden mukaisesti.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan keväällä 2024.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Asian tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	4
2.1 Taustalähtökohdat	4
2.2 Nykytila.....	5
2.3 Nykytilan arviointi	9
3 Tavoitteet	10
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	11
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	11
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	15
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	16
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	16
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomaiset käytännöt.....	17
6 Lausuntopalaute	20
7 Säännöskohtaiset perustelut	22
7.1 Laki valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain muuttamisesta	22
7.2 Laki Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta	26
7.3 Laki Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain muuttamisesta	26
8 Lakia alemman asteinen sääntely	26
9 Voimaantulo	27
10 Suhde muihin esityksiin.....	27
11 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	27
LAKIEHDOTUKSET	29
1. Laki valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain muuttamisesta	29
2. Laki Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta	30
3. Laki Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain muuttamisesta	31
LIITTEET	42
RINNAKKAISTEKSTIT	42
1. Laki valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain muuttamisesta	42
2. Laki Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta	45
3. Laki Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain muuttamisesta	46
ASETUSLUONNOS	58
Valtioneuvoston asetus valtion erityisrahoitusyhtiön rahoitusvalvonnasta.....	58

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Asian tausta

Vienti- ja alusluottojen rahoitusvaltuuksia ja tähän liittyviä korontasausvaltuuksia on korotettu vuodesta 2014 lukien neljä kertaa, ja valtuudet ovat nousseet merkittävästi erityisesti 1.1.2017 ja 1.1.2020 voimaan tulleissa lainsäädäntömuutoksissa. Viimeksi mainitussa valtuuksien korotuksessa vienti- ja alusluottojen sekä korontasauksen valtuudet korotettiin 33 miljardin euron pääoma-arvoihin. Korotuksen taustalla on ollut pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelma, jonka Elinvoimainen Suomi -kohdassa on todettu yhdeksi painopisteeksi valtion erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj:n valtuuksien riittävyden varmistaminen kuitenkin huomioon ottaen riskien hallinnan tarpeet. Viimeksi mainittuun kohtaan liittyen valtuuksien korotuksen yhteydessä on kiinnitetty myös huomiota vienninrahoitusvastuiden kasvamiseen sekä valtion takuutoimintaan liittyviin riskeihin, kun vientiluotoille on valtion erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj:n myöntämä vientitakuu.

Viimeksi mainitun valtuuksien korotuksen lainvalmisteluesitöissä (HE 79/2019 vp) arvioitiin myös vienninrahoitukseen liittyviä riskejä ja tässä yhteydessä nousivat esiin valtion erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj:n rahoitusvalvontaan ja erityisesti sen järjestämiseen liittyvät kysymykset. Hallituksen esityksessä eduskunnalle todettiin, että osana rahoitusvalvonnan edelleen kehittämistä valmistellaan Finnvera Oyj:n rahoitusvalvonnan siirtämistä työ- ja elinkeinoministeriöstä Finanssivalvonnan vastuulle.

Myös eduskunnan talousvaliokunta arvioi edellä mainittua valvontaan liittyvää kysymystä, ja se totesi mietinnössään (TaVM 4/2019 vp), että sen saaman asiantuntijalausannon mukaan valvonta ei toteudu nykyisellään täysin tyydyttävällä tavalla ja että se suhtautuu valvonnan siirtoon työ- ja elinkeinoministeriöstä Finanssivalvonnan vastuulle varovaisen myönteisesti. Valiokunta kiinnitti kuitenkin erityistä huomiota siihen, että valvonnan kehikkoa suunniteltaessa otettaisiin riittävästi huomioon Finnvera Oyj:n toiminnan eroavaisuudet muihin rahoitustoimintaa harjoittaviin toimijoihin kuten talletuspankkeihin tai joukkovelkakirjoja liikkeeseen laskeviin yksityisiin toimijoihin nähden. Valiokunta totesi edelleen, että vaikka Finnvera Oyj on merkittävä yritystoiminnan rahoituksen mahdollistaja ja sitä kautta sillä on vaikutuksensa koko kansalliseen rahoitusjärjestelmäämme, sitä ei tule rinnastaa kaikin osin laajoja kuluttaja-sijoittajajoukkoja palveleviin luottolaitoksiin. Talousvaliokunta kiinnitti huomiota myös siihen, että vaikka riskienhallinnan valvonnassa voitaisiin tunnistaa kehittämiskohteita, se ei välttämättä merkitse, ettei riskienhallinta itsessään olisi kattavasti toteutettu.

Johtopäätöksenä edellä mainitusta talousvaliokunnan mietinnöstä voidaan todeta, että kasvaneiden viennin tukemisesta aiheutuneiden valtion takausvastuiden vastapainoksi on tarpeen edelleen kehittää yhtiön riskienhallintaa sekä varmistaa riittävät resurssit laadukkaasti valvonnan toteuttamiseksi ja kuvan muodostamiseksi kokonaisriskiasemasta. Tämä edellä mainittu talousvaliokunnan näkemys on hyvin perusteltu lähtökohta asian arvioimiselle.

1.2 Valmistelu

Lainvalmistelun lähtökohtina olivat edellä mainittu eduskunnan talousvaliokunnan mietintö ja valtioneuvoston talouspoliittisen ministerivaliokunnan puoltolausuma 10.9.2019 sekä työ- ja elinkeinoministeriön aikaisemman vienninrahoituksen kehittämistyöryhmän (VIRAKE) johtopäätökset ja suositukset. Työ- ja elinkeinoministeriö asetti sittemmin edelleen 20.1.2020 julki-

sen vienninrahoitusjärjestelmän kehittämistä koskeneen työryhmän, ja tämän rinnalla toimi itsenäinen rahoitusvalvontaa koskeva alatyöryhmä, koska aikataulullisesti tämä hanke nähtiin kiireellisenä erillisenä osana tässä kokonaislainsäädäntöhankkeessa. Työryhmän tehtävänä oli arvioida nykykäytännön vaihtoehtoksi sitä, että Finnvera Oyj:n rahoitusvalvonta siirrettäisiin Finanssivalvonnan vastuulle. Perusteena tälle Finnvera Oyj:n valvonnan siirrolle Finanssivalvonnan vastuulle on nähty se, että vienninrahoituksen vastuiden voimakas kasvu edellyttäisi kokonaisvaltaista valvonnan kehittämistä ja uudelleen arviointia, vaikka työ- ja elinkeinoministeriön toteuttama valvonta on kehittynyt viime vuosina ja sinänsä nykykäytännössä pitkälti yhtiön valvonnalle asetettuja tarpeita vastaavaksi. Valvontaan keskittynyt alatyöryhmä koostui työ- ja elinkeinoministeriön, valtiovarainministeriön ja Finanssivalvonnan edustajista. Valmistelussa on kuultu lisäksi Finnvera Oyj:tä sekä nykyistä valvojaa työ- ja elinkeinoministeriöstä.

Edellä mainittu työ- ja elinkeinoministeriön asettama itsenäinen rahoitusvalvontatyöryhmä selvitti perusteellisesti Finanssivalvonnan suorittaman valvonnan yleistä sisältöä ja sen soveltuvuutta Finnvera Oyj:n valvontaan nähden. Työryhmän toiminnan aikana ja osin myös sen jälkeen havaittuna erityiskysymyksenä on ollut se, että erityisesti Finnvera Oyj:n vientitakuutoiminta on sellainen, ettei Finanssivalvonnan luottolaitoksia koskeva valvontamalli sellaisenaan välttämättä sovellu valvonnan lähtökohdaksi huomioon ottaen talousvaliokunnan ennakoimat valvonnalliset näkökohdat Finnvera Oyj:n toiminnan eroista suhteessa Finanssivalvonnan valvonnassa olevien luottolaitosten toimintoihin.

Valvontaa arvioivan alatyöryhmän tehtävänä oli myös määritellä Finnvera Oyj:n rahoitusvalvonnan aineellista sisältöä, sillä voimassaolevassa lainsäädännössä oleva maininta siitä, että valvonnassa noudatetaan soveltuvin osin Finanssivalvonnan periaatteita luottolaitoksia valvoessaan, on ollut sääösteknisesti ongelmallinen. Valvonnan sisällölliselle täsmentämiselle on siten selkeä säädöshuollollinen tarve, jotta valvonnan aineellinen sisältö olisi lainsäädännöllisessä mielessä selkeämmin ja tarkemmin määritelty. Valvonnan alatyöryhmä laati myös Finnvera Oyj:n valvonnan sisältöä koskevat valvontanormit, jotka on tarkoitus säätää valtioneuvoston asetuksella yhtiön valvonnassa noudatettavaksi valvontakehikoksi.

Esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä. Valmistelussa on kuultu valtiovarainministeriötä, Finanssivalvontaa ja nykyistä valvojaa työ- ja elinkeinoministeriössä sekä Finnvera Oyj:tä. Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa <https://tem.fi/hankehaku> tunnuksella TEM115:00/2020.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Taustalähtökohdat

Finnvera Oyj perustettiin vuonna 1999 jatkamaan Kera Oyj -nimisen yhtiön sekä Valtiontakuu-keskuksen ja sitä edeltäneiden vientitakuulaitoksen ja Valtiontakauslaitoksen toimintaa. Kera Oyj:hin sovellettiin eräin poikkeuksin luottolaitostoiminnasta annettua lakia (1607/1993). Kera Oyj:lle oli myönnetty pysyvä poikkeusasema Euroopan yhteisöjen (EY) luottolaitosdirektiivien soveltamisesta. Rahoitustarkastus valvoi Kera Oyj:n toimintaa. Valtiontakuu-keskus ja sen toimintaan kuulunut vientitakuutoiminta eivät olleet rahoitustarkastuksen valvonnassa.

Yhtiölain mukaisesti Finnvera Oyj:n jäädessä luottolaitoslain soveltamisen ulkopuolelle siihen ei ole sovellettu vakavaraisuusvaatimusta eikä riskikeskittymäsäännöksiä, eikä yhtiö ole kuullut entisen Rahoitustarkastuksen eikä myöskään nykyisen Finanssivalvonnan valvontatoimien piiriin. Valtion erityisrahoitusyhtiöstä annettuun lakiin liittyvän hallituksen esityksen (HE 35/1998 vp) yleisperustelujen mukaan yhtiöllä tulisi kuitenkin olla riittävästi omaa pääomaa sen sitoumusten kattamiseen.

2.2 Nykytila

Lainsäädäntö

Valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain (443/1998) 6 §:n mukaan työ- ja elinkeinoministeriö vastaa valtion erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj:n valvonnasta. Tämän lain 6 §:n 4 momentin mukaan valvonnan aineellisesta sisällöstä on säädetty siten, että yhtiön valvonnassa tulee soveltuvin osin ottaa huomioon ne periaatteet, joita Finanssivalvonta noudattaa luottolaitoksia valvoessaan.

Asiaa koskevassa hallituksen esityksessä HE 35/1998 vp on puolestaan lausuttu, että silloin ehdotetun 3 momentin – nyttemmin 4 momentin – mukaan yhtiön valvonnassa tulisi ottaa soveltuvin osin huomioon ne periaatteet, joita rahoitustarkastus – nyttemmin Finanssivalvonta – noudattaa luottolaitoksia valvoessaan. Erityisesti tällä on tarkoitettu Finanssivalvonnan ohjeita luottolaitosten sisäisestä valvonnasta.

Yhtiön hallinnosta on puolestaan säädetty edellä mainitun lain 3 §:n 1 ja 4 momentissa niin, että yhtiö kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan ja ettei siihen sovelleta luottolaitostoinnasta annettua lakia (121/2007). Finnvera Oyj:llä on myös pysyvä poikkeus EU:n luottolaitosdirektiivin 2013/36/EU soveltamisesta.

Yleistä käytännöstä

Valtion erityisrahoitusyhtiöstä ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi annetun hallituksen esityksen HE 35/1998 vp valvontaa koskevissa yleisperusteluissa todetaan, että valtio vastaisi viime kädessä yhtiön toiminnasta ja yhtiön omistajavalvonnasta vastaisi kauppa- ja teollisuusministeriö – nykyisin työ- ja elinkeinoministeriö. Ministeriö kuitenkin noudattaisi yhtiön valvonnassa soveltuvin osin luottolaitosten valvonnassa noudatettavia periaatteita. Yleisperustelujen mukaan ministeriön tulisi osoittaa riittävät henkilövoimavarat valvontatehtävästä huolehtimiseen. Uuteen yhtiöön kohdistuisi lisäksi valtiontalouden tarkastusviraston tarkastus ja valvonta.

Tällä hetkellä valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain mukaan työ- ja elinkeinoministeriö vastaa valtion puolesta kyseessä olevan lain 6 §:n perusteella Finnvera Oyj:n valvonnasta, ja käytännön toteutuksen osalta ministeriön työjärjestyksessä Finnvera Oyj:n rahoitusvalvonta on määrätty sisäinen tarkastus -vastuualueen (TAR) tehtäväksi. Finnvera Oyj:n rahoitusvalvonta on riippumatonta ulkoista valvontaa, joka on eriytetty tehtävä ministeriön sisäisen tarkastuksen muista tehtävistä. Valvontaresurssien osalta voidaan todeta, että yhtiön rahoitusvalvontaa hoitaa nyttemmin yksi työ- ja elinkeinoministeriön virkamies päätoimisesti ja yksi osa-aikaisesti, minkä lisäksi on ostettu asiantuntijapalveluja monikansalliselta tilintarkastusyhteisöltä.

Finnvera Oyj:n toiminnan luonne, tehtävät ja tavoitteet sekä siihen liittyvä muu sääntely merkitsevät käytännössä sitä, että sen tarkoituksena on ottaa luotto- ja rahoituslaitoksiin nähden enemmän riskiä. Yhtiöltä ei ole edellytetty vakavaraisuusdirektiivin mukaisesti määriteltyä vähimmäispääomaa eikä pääomatarpeen ennakointiin tähtääviin toimenpiteisiin ryhtymistä, mitä rahoituslaitoksilta yleensä on vaadittu.

Valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 4 §:ssä säädetään kotimaan sekä vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan erillisyydestä. Kotimaan toiminnan tappiot katetaan yhtiön taseessa olevasta kotimaan toiminnan rahastosta ja vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan tappiot vastaa-vasti vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan rahastosta. Valtiontakuurahastosta annetun lain

(444/1998) mukaan valtio vastaa vientitakuista ja erityistakauksista. Mikäli vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan rahaston varat eivät riitä tästä toiminnasta aiheutuvien tappioiden kattamiseen, tappiot katetaan valtioneuvoston rahaston varoista, joita voidaan täydentää tarvittaessa valtion budjetista saatavalla määrärahalta. Tästä puolestaan seuraa se, että esimerkiksi vientitakuu- ja erityistakaustoiminnasta yhtiölle syntyneillä ylijäämillä on tarkoitus kattaa tappiollisten vuosien alijäämiä ja että mikäli ylijäämiä ei olisi tähän tarkoitukseen riittävästi vienti- ja erityistakaustoiminnan rahastossa sekä valtioneuvoston rahastossa, alijäämät olisi mahdollisuus kattaa valtion talousarviomenettelyn ja tämän perusteella tehtävien rahastonsiirtojen kautta huomioon ottaen kuitenkin se, että yhtiön liiketoiminta ei saa tuottaa pysyvää alijäämää pitkällä tähtäimellä. Alijäämien kattamisen tarkoitus perustuu puolestaan siihen, että yhtiön toiminnan pitää olla pitkällä tähtäimellä itsekannattavaa. Vientitakuu- ja erityistakaustoiminnassa itsekannattavuuden tarkastelujaksena on pidetty 20:tä vuotta.

Edellä mainittu lainsäädännöllinen erillisyys ja valtion vastuu vientitakuu- ja erityistakaustoiminnasta ovat perusteena sille, että Finnvera Oyj arvioi vakavaraisuuttaan erikseen kotimaan toiminnan sekä vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan osalta. Finnvera Oyj:n kotimaan rahoituksen osalta voidaan todeta, että sille on asetettu vähimmäisvakavaraisuustavoite, mutta tämä ei ole vähimmäispääomavaateen kaltainen. Finnvera Oyj:n vientitakuu- ja erityistakaustoiminta puolestaan on valtion vastuulla, joten toiminnalle ei ole asetettu vähimmäisvakavaraisuustavoitetta. Pankkitoiminnassa käytetty vakavaraisuuslaskenta sopii vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan arviointiin huonosti ottaen huomioon yhtiön erityinen elinkeinopolitiittinen tehtävä viennin edistäjänä. Jos vakavaraisuus kuitenkin laskettaisiin vastaavasti, vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan rahaston varat ja valtioneuvoston rahasto huomioon ottaen viennin rahoituksen arvioitu vakavaraisuus Tier 1 mukaisesti olisi 30.6.2022 ollut 3,3 prosenttia (3,4 prosenttia; 31.12.2021 tilanne).

Työ- ja elinkeinoministeriön sisäisen tarkastuksen (TAR) vastuulla olevassa Finnvera Oyj:n rahoitusvalvonnassa ei ole suoraan arvioitu eikä pisteytetty yhtiön liiketoimintastrategiaa, liiketoimintamallin toimivuutta, kannattavuutta tai kestävyyttä. Huomioita on kuitenkin kiinnitetty sen liiketoimintaympäristön kehitykseen, ulkoisen toimintaympäristön riskeihin, mahdollisten uusien tuotteiden toimintaan tuomiin muutoksiin ja näiden vaikutuksiin yhtiön toiminnassa riskienhallintaan sekä sen itsekannattavuuden toteutumiseen. Näihin seikkoihin liittyviä havaintoja ja suosituksia on tuotu arvioinneissa esiin. Finnvera Oyj:n erityistehtävä ja tavoitteet sekä sen rooli markkinoiden täydentäjänä huomioidaan valvonnassa, koska yhtiö toimii valtion elinkeinopolitiikan toteuttajana. Yhtiö toimii julkisena vientiluottolaitoksena (Export Credit Agency), joka noudattaa OECD:n vientiluottojärjestelyä, joka on EU:n piirissä jäsenmaita suoraan sitovaa lainsäädäntöä. Julkisessa vienninrahoituksessa vertailua on tarkoituksenmukaista tehdä Suomen ja keskeisten kilpailijamaiden vastaavien toimijoiden ja järjestelmien välillä osana omistajaohjausta ja toiminnan kehittämistä (level playing field). Työ- ja elinkeinoministeriö omistajaohjaa Finnvera Oyj:n toimintaa ja yhtiön määritellyt erityisriskinottopäätökset tulevat elinkeinopolitiittisten kysymysten osalta valtioneuvoston arvioitavaksi. Varsinaisesti viranomaiset eivät ole tehneet säännöllistä yhtiön liiketoimintamallianalyysiä eivätkä liiketoimintamallin elinkelpoisuuden arviointia eivätkä myöskään yrityksen strategian kestävyuden arviointia. Näin siksi, että valtio-omistajan tahtotila on tuotu selkeästi esiin muulla tavalla osana omistajaohjausprosesseja.

Käytännössä sovellettavista ohjeista

Työ- ja elinkeinoministeriö on antanut 23.3.2022 nyt voimassa olevan päätöksen ohjeista ja määräyksistä (VN/8375/2022), jotka heijastavat niitä Finanssivalvonnan periaatteita, joita ote-

taan laissa säädetyllä tavalla huomioon valvonnassa soveltuvin osin. Otsikkotasolla sovellettavat määräykset ja ohjeet koskevat joko kokonaan tai osittain a) valvottavan toiminnan järjestämistä, jossa Finanssivalvonnan antamat määräykset ja ohjeet käsittelevät muun ohessa valvottavien hallinnon järjestämistä, sisäistä valvontaa ja rahanpesun estämistä, b) riskienhallintaa, jossa Finanssivalvonnan antamat määräykset ja ohjeet käsittelevät rahoitussektorin valvottavien riskienhallintaa ja siihen liittyvää raportointia, c) kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta, jossa Finanssivalvonnan antamat määräykset ja ohjeet käsittelevät valvottavien kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta ja d) vakavaraisuutta, jossa Finanssivalvonnan antamat määräykset ja ohjeet käsittelevät rahoitussektorin valvottavien vakavaraisuutta. Mainitussa otsikkotason luettelossa on myös yksittäisiä Finanssivalvonnan antamien määräyksien ja ohjeiden lukuja, joita ei ole työ- ja elinkeinoministeriön päätöksen mukaan sovellettu erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj:n valvonnassa.

Vastaavasti työ- ja elinkeinoministeriön päätöksessä 23.3.2022 mainitun mukaisesti Finanssivalvonnan antamia määräyksiä ja ohjeita valvottavien harjoittamasta markkinoinnista, (kuluttaja-) asiakassuhteissa noudatettavista menettelytavoista sekä asiakassopimuksista ei ole sovellettu, koska näitä koskevat voimassa olevat Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet menettelytavoista eivät kohdistu Finnvera Oyj:n liiketoimintaan eivätkä sen toimialaan.

Valvojan arvion keskeisimpänä tavoitteena on laatia selvitys Finnvera Oyj:n vakavaraisuuden hallinnasta sekä likviditeetin ja pääomien riittävyydestä. TAR:n suorittaman arvion tavoitteena on arvioida yhtiön vakavaraisuutta, pääomien ja likviditeetin riittävyyttä, riskipositiota ja riskien hallintaa, luotettavan hallinnon järjestämistä sekä Finnvera Oyj:n laatimien stressitestien tuloksia yhtiölle soveltuvalle SREP-kehikolla (SREP, Supervisory Review and Evaluation Process), joka ottaa huomioon Finnvera Oyj:n toiminnan erityispiirteet erityisrahoitusyhtiönä.

Vakavaraisuussäätely korostaa puolestaan valvottavien omaa vastuuta vakavaraisuuden hallinnan järjestämisessä. Valvottavan on tässä itse arvioitava omat riskinsä sekä niiden kattamiseksi tarvittavien omien varojen määrän. Valvojan viranomaisen täytyy puolestaan varmistua, että valvottava arvioi riskinsä ja niiden kattamiseen tarvittavan pääoman riittävyyden luotettavasti.

Finnvera Oyj:n valvojana toimivan työ- ja elinkeinoministeriön TAR:n suorittaman valvontarvion rakenne ja kehys pohjautuvat EU:n vakavaraisuusasetuksen ((EU) N:o 575/2013), vakavaraisuusdirektiivin (CRD IV), Euroopan pankkivalvontaviranomaisen (EBA) laatiman SREP-arviointikehikon (EBA/GL/2014/13) sekä Finanssivalvonnan standardin 4.2 (Valvottavan vakavaraisuuden hallinta) perustalle, mitä myös Finanssivalvonta soveltaa luottolaitoksia valvoessaan.

TAR pohjaa valvontaansa siis EBA:n (GL/2014/13) ohjeisiin valvojan SREP-arviointiprosessin yhteisistä vakavaraisuuden valvontaa koskevista menettelyistä ja menetelmistä. Valvojan arviointiprosessi (SREP) käsittää tällä hetkellä Finnvera Oyj:n valvonnassa seuraavia osatekijöitä: a) laitoksen luokitus ja tämän luokituksen säännöllinen tarkistaminen, b) pääindikaattorien seuranta, c) liiketoimintamallianalyysi (BMA), d) sisäisen hallinnon ja laitoksen laajuisten valvontajärjestelyjen arviointi, e) pääomaan kohdistuvien riskien arviointi, f) likviditeettiin kohdistuvien riskien arviointi, g) laitoksen omien varojen riittävyyden arviointi, h) laitoksen maksuvalmiusjärjestelyjen riittävyyden arviointi, i) vakavaraisuuden kokonaisarviointi ja j) valvontatoimenpiteet (ja tarvittaessa varhaisen tilanteeseen puuttumisen toimenpiteet).

Finnvera Oyj:llä on pysyvä poikkeus EU:n luottolaitosdirektiivin 2013/36/EU soveltamisesta, ja vakavaraisuusdirektiivissä (CRD IV) on pysyvä poikkeuslupa Finnvera Oyj:n kohdalla. Myös yhtiötä koskevassa ICLAAP-prosessissa, jossa on yhdistetty ICAAP (Internal Capital Adequacy

Assessment Process) ja ILAAP (The Internal Liquidity Adequacy Assessment Process) prosessit yhdeksi kokonaisuudeksi, on poikkeavuuksia kansainväliseen käytäntöön nähden. ICAAP-prosessin osalta voidaan erikseen todeta, että ulkopuolinen riippumaton taho on sen arvioinut ja varmentanut. Finnvera Oyj:ssä sovelletaan vakavaraisuusvaadetta siten, että vakavaraisuuslaskentaa tehdään standardimenetelmän mukaisesti, mutta pääomien käyttöä on määritetty ja rajattu esimerkiksi siten, että kotimaan toiminnan sekä vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan tuloksen laskenta sekä kertyneiden voittovarojen rahastointi ja tappiollisen toiminnan kattaminen on eriytetty toisistaan ja näiden välillä on ristiinsubventointikielto. Yhtiön rahoitusaseman laskennassa huomioidaan myös taseen ulkopuolella olevia pääomia kuten valtiontakuurahaston (VTR) varat, joilla voidaan kattaa valtion vientitakuista annetussa laissa (422/2001), valtion alustakauksista annetussa laissa (573/1972), ympäristönsuojelua edistäviin investointeihin myönnettävistä valtiontakauksista ja vientitakuista annetussa laissa (609/1973) ja valtion takuista perusraaka-ainehuollon turvaamiseksi annetussa laissa (651/1985) tarkoitetuista takuista ja takauksista syntyneitä tappioita. Markkinariski huomioidaan yhteisesti kotimaan ja viennin rahoituksen toiminnassa.

Kotimaan rahoitukselle on asetettu vakavaraisuustavoite, mutta ei pääomavaadetta. ICAAP-prosessin kautta estimoidaan lisäksi taloudellinen pääomavaade. Viennin rahoitukselle ei ole asetettu vakavaraisuusvaadetta eikä -tavoitetta, mutta ICAAP-prosessin kautta estimoidaan taloudellista pääomavaadetta. Finnvera Oyj:n riskinottohalukkuuteen ja pääomien hallintaan vaikuttavat merkittävässä määrin myös yhtiötä koskeviin lakeihin ja sitoumuksiin perustuvat taloudelliset riippuvuudet Suomen valtion kanssa. Nämä antavat myös perustan yhtiön elinkeinopoliittisille tavoitteille ja sen erityistehtävälle, mistä mainitaan esimerkkinä erityisriskinotto.

Työ- ja elinkeinoministeriön TAR on arvioinut valvonnassaan Finnvera Oyj:n toimintaa SREP-kehyksen valossa. Valvoja laatii valvottavasta SREP-ohjeen mukaisen valvojan raportin ja hyödyntää tätä laadittaessa yhtiöstä saatuja tietoja, jotka pohjautuvat muun muassa edellä mainituista ICAAP- ja ILAAP-menettelyistä saatavaan informaatioon. Tämän taustalla on ajatus siitä, että rahoitussektorin vakavaraisuussäätely edellyttää valvottavalta yhtiöltä sisäistä vakavaraisuuden ja riskien arviointiprosessia (ICAAP), jossa valvottavan strategiaa ja menettelytapoja pääoman riittävyuden turvaamiseksi arvioidaan kokonaisvaltaisesti. Vakavaraisuuden hallinnan ja pääomasuunnittelun tulee olla kiinteässä yhteydessä valvottavan liiketoimintastrategiaan sekä toiminnan laatuun, laajuuteen ja monimuotoisuuteen. Vakavaraisuuden hallinta on siten osa valvottavan luotettavaa hallintoa sekä sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa. ICAAP- ja ILAAP-arviointimenettelyt ovat keskeisessä osassa myös luottolaitosten riskienhallintaa ja ne ovat tärkeässä osassa myös näiden valvojien arviointiprosesseissa.

Valtiontalouden tarkastusviraston arvioinneista Finnvera Oyj:n nykyiseen valvontaan liittyen

Valtiontalouden tarkastusvirasto (jäljempänä VTV) on vuonna 2013 tehnyt Finnvera Oyj:hin liittyvän valtion talousarvion käsittelyn yhteydessä myönnettyjen valtuuksien sekä lakiin perustuvien valtuuksien budjetointia, valtuusseurantaa ja valtuuksista raportointia koskeneen laillisuus- ja asianmukaisuustarkastuksen. Tarkastuksessa on selvitetty yhtiön saamia korkotukia sekä EU-rahoitusta ja yhtiön kotimaan rahoituksen luotto- ja takaustappiositoumuksiin liittyviä menettelyjä ja toiminnan lainmukaisuutta. Edelleen vuonna 2015 VTV on tehnyt laaja-alaisen tarkastuksen vienninrahoituksesta, ja se on tässä yhteydessä muun ohessa todennut Finnvera Oyj:n rahoitusvalvonnan olevan riittämätön. Tuolloin tehdyn arvion mukaan työ- ja elinkeinoministeriön olisi huolehdittava siitä, että yhtiön toimintaa valvottaisiin niin, että lainsäädännön tavoite luottolaitosvalvonnan periaatteiden mukaisesta valvonnasta toteutuisi, mikäli valvontaa ei siirrettäisi Finanssivalvonnan tehtäväksi. VTV on myös korostanut vastuuden kasvun seurauksena valtion vastuuden raportointia valtion talousarvioraportoinnissa.

Työ- ja elinkeinoministeriössä on ryhdytty edellä mainittuun tarkastusraporttiin liittyen valvonnan parantamistoimenpiteisiin. Tästä johtuen vienninrahoitusta koskevan seurannan jälkiraportissa VTV totesi 4.3.2019 Finnvera Oyj:n valvonnan osalta, että ministeriö on kehittänyt luottolaitoslain mukaista valvontaa tekemällä vuonna 2018 päätöksen yhtiön rahoitusvalvonnassa sovellettavista Finanssivalvonnan määräyksistä ja ohjeista. Soveltaessaan ohjeita rahoitusvalvonnan tavoitteena on pyrkiä havainnollistamaan Finnvera Oyj:n toiminnasta valtiolle aiheutuvaa kokonaisriskiä samalla ottaen huomioon yhtiön toiminnan erityispiirteet. Rahoitusvalvonnan pohjaksi on luotu Finnvera Oyj:n toimintaympäristöön soveltuvat SREP- ja ICLAAP-prosessit, missä valvoja toteuttaa SREP-arvion ja valvottava noudattaa ja toteuttaa ICLAAP-prosessia.

Edellä mainittuun liittyen VTV on myös arvioinut vuonna 2018 julkisyhteisöjen kasvavien ehdollisten vastuiden hallintaa ja hallinnan edellytyksiä. Tarkastuksessa arvioitiin myös Finnvera Oyj:n vienninrahoitusta ja erityisesti rahoitusvalvontaa. Antamassaan jälkiseurantaraportissa 29.6.2020 VTV on pitänyt työ- ja elinkeinoministeriön valvonnan parantamiseksi tehtyjä toimenpiteitä myönteisenä kehityksenä. Raportin mukaan ICAAP-mallin käyttöönotto on kehittänyt riskiasemaraportointia työ- ja elinkeinoministeriöön.

2.3 Nykytilan arviointi

Valtion erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj:n valvontaa koskevan oikeudellisen sääntelyn osalta voidaan todeta, että tarkemmalle sääntelylle on erityinen tarve, ja mikäli lainsäädäntöhankkeen yhteydessä siirretään rahoitusvalvontavastuu työ- ja elinkeinoministeriöltä Finanssivalvonnalle, tämä tarve korostuu.

Finnvera Oyj:tä koskevasta erityislaista voidaan todeta, että valtion erityisrahoitusyhtiö on voimassaolevassa valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 3 §:ssä haluttu siis erottaa luottolaitostointia koskevasta sääntelykehikosta, ja yhtiön valvonnassa tulisi samalla kuitenkin huomioida lain 6 §:n 4 momentin perusteella Finanssivalvonnan periaatteet ja siinä erityisesti HE:ssä 35/1998 vp mainitut sisäistä valvontaa koskevat periaatteet.

Se seikka, että kyse on nimenomaan luottolaitoksien valvontaa koskevien periaatteiden huomioimisesta sen asemesta, että huomio tulisi kohdistaa valvontaa koskeviin nimenomaisiin oikeudellisiin säädöksiin, tekee tästä valvonnan normipohjasta tulkinnanvaraisen ja vähemmän tarkkarajaisen. Yleisten periaatteiden huomioimiseen liittyy velvoittavaan ja täsmälliseen oikeusnormin sisältöön nähden enemmän harkintamahdollisuuksia säännöksen soveltamisessa. Lisäksi lainsäädäntöteknisesti ei ole tarkoituksenmukaista, että periaatteita noudatettaisiin soveltuvin osin, mikä merkitsisi käytännössä sitä, ettei edes noudatettavia periaatteita olisi lainsäädännöllisesti riittävällä tavalla määritelty.

Lähtökohtana on se, että valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain valvonnan sisältöä koskevaa sääntelyä tulee joka tapauksessa selkeyttää siinäkin tilanteessa, että valvonnan konkreettinen toteuttaminen on nyt saatettu käytännössä jo varsin hyvälle tasolle. Noudatettu voimassa oleva valvontakäytäntö antaa lähtökohdan sille, miten valvontaa voitaisiin arvioida ja kehittää sitä tulevan Finnvera Oyj:n rahoitusvalvonnasta säädettävän asetuksen avulla.

Valvonnan organisoinnissa ja sen suorittajaa koskevassa sääntelyssä on kyse pitkälti siitä, mikä olisi tarkoituksenmukaisin taho hoitamaan tätä tehtävää. Tätä viimeksi mainittua kysymystä arvioidaan lainsäädäntöprosessissa myös erillisenä kysymyksenä vertaillaessa voimassaolevan valvonnan toteuttamisen ja Finanssivalvonnan suorittaman valvonnan välillä olevia eroja sekä etuja ja haittoja.

3 Tavoitteet

Yleistä

Lainsäädäntöhankkeen ensisijaisena tavoitteena on selkeyttää valtion erityisrahoitusyhtiön valvontaa koskevaa sääntelyä saattamalla se nykyistä yhtiön valvontakäytäntöä vastaavalle tarkkuustasolle. Yhtiön valvontaa on jatkuvasti kehitetty ja käytännössä valvonta on saatettu yleisesti arvioituna asianmukaiselle tasolle viime vuosien aikana. Lisäksi valvonnan sisällössä otetaan huomioon myös edellä mainitun alatyöryhmän esille nostamia ehdotuksia valvonnasta.

Lainsäädäntöhankkeessa on toisena keskeisenä kysymyksenä se, miten valtion erityisrahoitusyhtiön valvonta tulisi organisoida, jotta valvonta olisi mahdollisimman kattavasti ja tehokkaasti toteutettavissa ja jotta valvonnan järjestämisellä ei vaikeutettaisi yhtiön elinkeinopoliittisen tehtävän hoitamista. Seuraavaksi kuvataan Finnvera-konsernin elinkeinopoliittista toimintaa, roolia ja tehtävää sekä sitä, mille pohjalle organisaation valvonta aineellisessa mielessä pitäisi rakentaa ja miten valvonta tulisi organisoida.

Finnvera Oyj:n ja Suomen Vientiluotto Oy:n rahoitustoiminnasta

Valtion erityisrahoitusyhtiöllä on siihen kohdistuvan valvonnan kannalta kaksi keskeistä rahoitustehtävää, joita ovat kotimaan- ja vienninrahoitus. Toiminnot eroavat merkittävästi toisistaan luonteensa sekä niihin sovellettavan lainsäädännön näkökulmasta. Yhtiöön kohdistuvan valvonnan kannalta on keskeistä kuvata myös yhtiön taloudellisen toiminnan pääasialliset perusteet, joihin valvonta kohdistuu.

Finnvera Oyj:stä kokonaisuutena säädetään siis valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (443/1998, jäljempänä yhtiölaki). Yhtiön toiminnan tarkoituksena on, että sen toiminta tulee suunnata korjaamaan rahoituspalvelujen tarjonnassa esiintyviä puutteita. Yhtiön toiminnan taloudellisista periaatteista säädetään yhtiölain 4 §:ssä. Sen mukaan yhtiön on pyrittävä siihen, että sen toiminnan menot voidaan pitkällä aikavälillä kattaa yhtiön toiminnasta saatavilla tuloilla. Yhtiötä koskee siten itsekannattavuusvaatimus. Vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan itsekannattavuuden toteutumisessa otetaan huomioon valtioneuvoston rahastossa olevat varat, mikä ilmenee Finnvera Oyj:n elinkeino- ja omistajapoliittisissa tavoitteissa. Tarkastettava aikavälinä kotimaan rahoituksessa on pidetty 10 vuotta ja viennin rahoituksessa 20 vuotta, jotka on määrätty työ- ja elinkeinoministeriön antamassa omistaja- ja elinkeinopoliittisessa ohjauskirjeessä (jäljempänä ohjauskirje), joka on vuonna 2020 annettu koskemaan vuosia 2021–2023 ja jota on täydennetty vuosittain viimeisimmän täydennyksen ollessa 12/2021. Kotimaan ja vienninrahoituksen itsekannattavuutta seurataan kyseisten toimintojen erillistulosten avulla.

Finnvera Oyj:n kotimaan rahoitustoiminnasta säädetään valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annetussa laissa (445/1998, jäljempänä toimintalaki). Yhtiö voi myöntää luottoja ja takauksia pääasiallisesti pienille ja keskisuurille yrityksille. Luottoja ja takauksia annettaessa on sen toiminta suunnattava korjaamaan rahoituspalveluissa esiintyviä puutteita. Lisäksi asiassa on otettava huomioon yhtiön ja muiden rahoituspalveluja tarjoavien tahojen mahdollisuus keskenään jakaa sanotusta rahoitustoiminnasta aiheutuvaa riskiä. Yhtiö ei siten toiminnassaan saa kilpailla yksityisten rahoituslaitosten kanssa, vaan sen tarkoituksena on toimia niiden kanssa yhteistyössä.

Viennin rahoituksesta vientiluottojen myöntämisessä säädetään julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetussa laissa (1543/2011). Vientitakuista säädetään valtion vientitakuista annetussa laissa (422/2001, jäljempänä vientitakuulaki). Viennin rahoituksen

toiminnan kannalta Finnvera Oyj:tä koskevista valtion vastuista säädetään valtioneuvoston asetuksella (444/1998). Suomen Vientiluotto Oy:n vientiluottojen luottoriskin kattaa emoyhtiö Finnvera Oyj:n myöntämä vientitakuu.

Vienninrahoituksessa Finnvera Oyj toimii vientitakuulaitoksena (Export Credit Agency, ECA). Viennin rahoitusta koskeva toiminta perustuu keskeisesti OECD:n vientiluottosopimukseen (Arrangement on Officially Supported Export Credits, virallisen käännöksen mukaan julkisesti tuettuja vientiluottoja koskeva järjestely). Se muodostaa rahoitusehtojen perustan, jonka mukaan OECD:n jäsenvaltioiden vientitakuulaitokset toimivat. OECD:n piirissä kysymys on oikeudellisesti ei-sitovasta sopimuksesta (non binding agreement). EU:ssa se on osa EU:n oikeutta, joka on saatettu voimaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 1233/2011.

OECD-vientiluottosopimus määrittää puitteet, joita Finnvera Oyj:n tulee noudattaa vientitakuiden ja vientiluottojen hinnoittelussa. Määräykset muodostavat samalla OECD:n jäsenvaltioiden alueella yhtenäisen normiston siitä, mitä enimmäis- ja vähimmäisrahoitusehtoja vientitakuulaitosten tulisi noudattaa.

Vienninrahoitustoiminnan tarkoituksena on vientitakuulain 1 §:n nojalla vahvistaa Suomen taloudellista kehitystä edistämällä vientiä ja yritysten kansainvälistymistä. Finnvera Oyj myöntää elinkeinopoliittisen tavoitteen edistämiseksi vientitakuuta joko yksityisten rahoituslaitosten vientiin myönnettäville luotoille tai Suomen Vientiluotto Oy:n (jäljempänä myös Vientiluotto) myöntämille vientiluotoille, joista säädetään vientiluottolaissa. Finnvera Oyj:n vientitakuilla katetaan vientiluoton luottoriski. Finnvera Oyj voi ottaa vientitakuulain 6 §:n erityisriskinottovaltuuden nojalla vientiluottoja myöntäessään myös sellaisia riskejä, jotka ylittävät yhtiön normaalin riskinoton rajat, jos työ- ja elinkeinoministeriö arvioi, että hankkeeseen liittyy tärkeitä elinkeinopoliittisia tai kilpailukykyyn liittyviä perusteita. Siten Finnvera Oyj voi tehdä päätöksiä vientihankkeista niihin liittyvän elinkeinopoliittisen vaikuttavuuden perusteella myös tilanteissa, joissa päätökseen liittyvät riskit ylittäisivät valtion erityisrahoitusyhtiön normaalin riskinoton kriteerit.

Osaa Finnvera Oyj:n vienninrahoitustoiminnasta hoitaa sen kokonaan omistama tytäryhtiö, Suomen Vientiluotto Oy. Suomen Vientiluotto Oy:tä koskevan lain (1136/1996) 1 §:n mukaisesti tämän yhtiön tarkoituksena on edistää Suomen taloudellista kehitystä rahoittamalla vientiä ja kotimaisia alustoimituksia. Sen tehtävänä on hallinnoida julkisesti tuettuun luotonantoon liittyvää korontasausjärjestelmää ja myöntää OECD:n määrittelemien vientiluottokonsensus ehdoin julkisesti tuettuja vienti- ja alusluottoja. Työ- ja elinkeinoministeriö voi lisäksi antaa sille myös muita viennin ja alusrahoituksen erityisrahoitustehtäviä.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Valvonnan aineellisesta sisällöstä

Edellä nykytilaa tarkastelevassa jaksossa on kuvattu valvonnan tämänhetkinen sisältö, ja tästä ilmenee se, miten Finnvera Oyj:n valvonnassa on soveltuvin osin otettu huomioon ne periaatteet, joita Finanssivalvonta on noudattanut luottolaitoksia valvoessaan. Tämä osoittaa myös suuntaviivoja sille, miten Finanssivalvonnan yleisen valvontakehyksen muuttuessa valtion eri-

tyisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj:n valvontaan liittyvää valvontakehystä tulisi vastaisuudessa kehittää, jotta yhtiö kykenee suoriutumaan elinkeinopoliittisena organisaationa sille laissa säädettyistä tehtävistään.

Lainsäädäntöhankkeen yhteydessä on selvitetty myös sitä, että valvonnan mahdollisen uudeleen organisoinnin yhteydessä tehtäisiin myös olennaisia muutoksia valvonnan aineelliseen sisältöön. Mikäli nyt käytössä oleva valvontarakenne on riittävä ja sen perustalle voitaisiin rakentaa valvonnan kehitystä myös jatkossa (inkrementaalinen, vähittäin säätämällä tehtävä muutos), sisältyisi tähän muutokseen hyvin vähän riskejä. Jos taas tällä hetkellä valvonnassa olisi havaittavissa jotain merkittäviä puutteita, valvontasääntelyä sisällöllisessä mielessä tulisi kehittää kokonaan uudesta lähtökohdasta (vanhan järjestelmän pirstaloiva ja perusteita muuttava valvontajärjestelmä). Viimeksi mainittuun muutokseen liittyy merkittävästi edellistä vaihtoehtoa suurempia epävarmuustekijöitä siitä, soveltuisiko uusi valvontamalli valtion erityisrahoitusyhtiölle, jonka toiminta poikkeaisi esimerkiksi luotto- ja rahoituslaitoksista. Täysin uudenlaisen valvontamallin käyttöönottoon tulisi olla hyvä ja painava syy. On kuitenkin selvää, että valvontamallia tulee tarvittaessa kehittää jatkossakin valtion erityisrahoitusyhtiön tarkoituksen lähtökohdista käsin.

Valtion erityisrahoitusyhtiön valvonnan täysimittainen muuttaminen altistaisi siis ongelmille, jotka liittyvät sen elinkeinopoliittisten tehtävien hoitamisen ja valvonnan hyvään synkronointiin. Hallituksen esityksessä on nähty valvonnan aineellisen sisällön olennaisen muuttamisen sisältävän niitä ratkaistavia peruskysymyksiä, joihin talousvaliokunnan mietinnössä TaVM 4/2019 vp on viitattu. Tämän vuoksi turvallinen tapa kehittää valvonnan aineellista sisältöä olisi se, että säilytetään nykyinen valvonnan tosiasiallinen sisältö valvonnan lähtökohtana, mitä sisältöä on pidettävä tällä hetkellä pitkälti asianmukaisena.

Nykyistä laissa olevaa valvonnan aineellisen sisällön määrittelyä ei voida lainsäädäntötekniiksessä mielessä pitää riittävänä, kun sisältö laissa on määritelty Finanssivalvonnan periaatteiden kautta vielä siten, että näitä epämääräisesti määriteltyjä periaatteita noudatettaisiin vain soveltuvin osin. Käytännön kannalta ministeriö on kuitenkin sisäisesti määritellyt ja linjannut erityisrahoitusyhtiön toiminnassa ja valvonnassa noudatettavat Euroopan pankkiviranomaisen (EBA:n) ja Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet, mikä toimenpide on täsmentänyt valtion erityisrahoitusyhtiön valvonnan aineellista sisältöä varsin tarkkarajaiselle tasolle. Tämä valvonnan sisältö vaikuttaisi käytännön soveltamisen kannalta olevan lähtökohtaisesti varsin asianmukainen. Lakiin on tarkoituksenmukaista nostaa otsikkotasolle ne osa-alueet, joihin valvonta kohdistuu ja jotka ovat erityisrahoitusyhtiön toiminnan kannalta katsottuna kaikkein keskeisimmät valvonnan kohteet.

Arvioitaessa valvonnan konkreettisen sisällön säätämistasoa on kiinnitettävä huomiota eduskunnan talousvaliokunnan mietintöön TaVM 4/2019 vp, jossa valiokunta vienninrahoitusvaltuuksien korotuksen yhteydessä pohti laajasti valtuuksien korotukseen liittyviä kysymyksiä. Näitä olivat vastuiden kokonaismäärä ja niiden keskittyminen sekä keskittymisen syyt. Tämän lisäksi valiokunta arvioi myös riskienhallintaa koskevia kysymyksiä. Nämä edellä mainitut seikat ovat sellaisia, joilla on lähtökohtaisesti ministeriörajoja ylittäviä ulottuvuuksia. Tämän arvion johtopäätöksenä valiokunta on ottanut edellä siteeratun varovaisen myönteisen kannan Finnvera Oyj:n valvonnan siirtämisestä Finanssivalvonnan vastuulle huomioiden kuitenkin eroavaisuudet muihin rahoitustoimijoihin kuten esimerkiksi talletuspankkeihin. Tämä valiokunnan arvio sitoo valtuuksien korotusta laajempaan kontekstiin, jolla on riskienhallinnan ynnä muiden seikkojen vuoksi ministeriörajat ylittäviä vaikutuksia.

Lausuntopalautteen arvioimisen jälkeen on päädytty siihen yhteiseen lopputulemaan, että valvonnan aineellisesta sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetustasolla.

Kuten jäljempänä tarkemmin perustellaan, Finnvera Oyj:n valvonta ehdotetaan siirrettäväksi työ- ja elinkeinoministeriön vastuulta Finanssivalvonnan vastuulle. Tästä aiheutuu se ongelma, että valvonnan sisällön määrittelyssä tulee huomioida vakiintuneen valvontakehyksen mukaan myös se, että valtion erityisrahoitusyhtiö on elinkeinopoliittinen toimija, jolla on tähän liittyvä laissa säädetty erityistarkoitus. Finanssivalvonnan toiminnan painopisteenä ovat puolestaan rahoitusmarkkinoiden toimintaan liittyvät tavoitteet, joissa ei oteta huomioon elinkeinopoliittisia аспекteja. Tämän vuoksi yhtiön omistajaohjauksesta vastaavan työ- ja elinkeinoministeriön tulee osaltaan kehittää valvonnan kehikkoa siten, että sekä elinkeinopoliittiset että valvonnalliset aspektit tulevat huomioiduiksi. Finanssivalvonta informoi työ- ja elinkeinoministeriölle näkemyksensä tarvittavista kehityskohteista valvonnan aineelliseen sisältöön liittyen. Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee sitten valvonnan sisältöä koskevan valtioneuvoston asetuksen ja kuulee asetusluonnoksesta ensin valtiovaraministeriötä ja Finanssivalvontaa.

Valtion erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj hoitaa julkista hallintotehtävää ja sen hallituksen jäsenet ja toimiva johto sekä henkilökunta ovat julkista hallintotehtävää hoitaessaan virkavastuusaantelyn alaisia. Tämä merkitsee sitä, että moitittavasta menettelystä saattaa seurata myös rikos- ja vahingonkorvausvastuu. Tämän vuoksi jo voimassaolevat reagentit keinot mahdollistavat valvottavan toimintaan puuttumisen, joten kyseessä olevassa lainsäädäntöhankkeessa ei ehdoteta otettavaksi lisäksi Finanssivalvonnan normaaleja laajoja ja henkilöön kohdistuvia sanktio-oikeuksia. Finanssivalvonta siis voisi valvojan ominaisuudessa kuitenkin käynnistää virkavastuun selvittämistä koskevan prosessin tilanteen sitä edellyttäessä.

Tehokkaan valvonnan toteuttamisen kannalta katsotaan kuitenkin, että Finanssivalvonnalle on välttämätöntä säätää valvonnan tehosteeksi mahdollinen reagentit keino. Julkista varoitusta pidetään riittävänä sanktiokeinona yhtiölle, mikäli valvontatoiminnoissa havaittaisiin tehosteen käyttämiseksi tarvetta, sillä kyse on valtion erityisrahoitusyhtiön valvonnasta, missä toimijana on valtion täysin omistama yhtiö, joka on työ- ja elinkeinoministeriön omistajaohjauksessa. Säädoskohtaisissa perusteluissa kuvataan tarkemmin julkisen varoituksen antamisen edellytyksiä.

Valvonnan organisoimisesta

Finnvera Oyj:llä on valtion erityisrahoitusyhtiönä pysyvä poikkeusasema Euroopan unionin vakavaraisuusdirektiivin soveltamisesta. Yhtiön rahoitusvalvonnan organisoimisen osalta on lähdetty liikkeelle siitä, että Finnvera Oyj:n toimintaan ei sovelleta valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 3 §:n 4 momentin mukaan luottolaitostoiminnasta annettua lakia. Tämän vuoksi lähtökohtana on ollut se, että työ- ja elinkeinoministeriön sisäinen tarkastus -yksikkö on hoitanut yhtiön valvontaa. Nyt kyseessä olevassa tilanteessa työ- ja elinkeinoministeriö voisi toimia edelleen valtion erityisrahoitusyhtiön rahoitusvalvojana nykyisin lähtökohdista käsin.

Vienninrahoitusvaltuuksien erittäin ripeä ja määrällisesti suuri kasvu sekä valtion erityisrahoitusyhtiöön kohdistunut voimakas rahoituskysyntä ovat kuitenkin johtaneet siihen, että vientitaikutoimintaan liittyvät vastuut ovat valtion riskienhallinnan kannalta muodostuneet merkittäviksi. Tämä on johtanut puolestaan siihen, että valtion erityisrahoitusyhtiön valvonnalliselta kannalta on noussut vahvemmin esiin riskeihin liittyvät näkökulmat myös koko julkisen intressin kannalta arvioituna.

Valtion erityisrahoitusyhtiöstä annettuun lakiin sisältyvä rajausta siitä, ettei luottolaitostoiminnasta annettua lakia sovelleta yhtiön toimintaan, ei kuitenkaan ole esteenä sille, että Finanssivalvonta voisi toimia Finnvera Oyj:n valvojana, sillä Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n 6

momentin mukaan Finanssivalvonnalla on säädettyjä valvonnallisia tehtäviä myös muiden lakien perusteella. Näin ollen asiassa on hyvät edellytykset harkita, onko asiassa tarkoituksenmukaista siirtää valtion erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj:n rahoitusvalvonta Finanssivalvonnan vastuulle vai säilyttää se nykyisen mukaisesti työ- ja elinkeinoministeriön vastuulla.

Nykyisen työ- ja elinkeinoministeriön toteuttaman Finnvera Oyj:n valvonnan vahvuuksiksi voidaan mainita muun ohessa se, että yhtiön valvontaprosessia on kehitetty systemaattisesti ja valvonta on tällä hetkellä saavuttanut pitkälti asianmukaisen tason. Työ- ja elinkeinoministeriön vahvuutena voidaan nähdä myös se, että ministeriö tuntee elinkeinopoliittisessa mielessä Finnvera Oyj:n toiminnan ja tarkoituksen, ja tähän liittyen se sisäistää valvojan roolin ja valvonnan aineellisen sisällön suhteessa yhtiön toimintaympäristöön.

Arvioitaessa työ- ja elinkeinoministeriön heikkouksia Finnvera Oyj:n valvojana niistä voidaan mainita resurssien niukkuus ja kapea-alaisuus. Se seikka, että ainoastaan puolitoista henkilöä vastaa valtion erityisrahoitusyhtiön valvonnasta, on valvonnan kannalta riittämätön taso huomioon ottaen, että valtion erityisrahoitusyhtiön vastuut ovat siinä määrin suuret ja että useat eri tahot ovat kiinnittäneet huomiota valvontaresurssien riittävyyteen. Yhtä toimijaa valvovalle taholle ei myöskään kumuloidu samalla tavalla osaamista eikä kokemusta kuin useita toimijoita valvovalle taholle. Turvautuminen kansainväliseen konsulttiyhtiöön ei korjaa näitä ongelmia, koska julkista valtaa käyttävän rahoitusvalvojan tulisi valvontaorganisaationa kyetä itsenäisesti suorittamaan valtion vastuiden kannalta merkittävän yhtiön valvonnan, vaikka se voisi hyvin saada tähän lisätukea myös ulkopuoliselta asiantuntijaorganisaatiolta.

Lopuksi yhtenä heikkoutena voidaan nähdä myös tietyn tyyppinen ”riippumattomuusvaje”, sillä Finnvera Oyj:n omistajaohjauksesta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö ja rahoitusvalvontaa suorittaa saman ministeriön sisäinen tarkastus -yksikkö. Kyse on kuitenkin siis saman ministeriön alaisista erillisistä funktioista, vaikka yhtiön omistajaohjaus ja yhtiön valvonta ovat toimineet selvästi itsenäisesti ja erillään. Kuitenkin näiden funktioiden johtamiseen liittyvissä kysymyksissä on mahdollista nähdä periaatteessa myös intressikonfliktien riskejä, mikä voisi periaatteessa vaarantaa valvonnan riippumattomuutta.

Yhtenä vaihtoehtona Finnvera Oyj:n valvojaksi työ- ja elinkeinoministeriön ohella on Finanssivalvonta, jonka edeltäjä Rahoitustarkastus oli mainittu vaihtoehtona Finnvera Oyj:n valvojaksi jo valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain säätämisen yhteydessä. Tällöin oli siis silloisten olosuhteiden vallitessa päädytty siihen, että valvojaksi tulee ministeriö, koska Finnvera Oyj:n toimintaa ei ollut arvioitu luottolaitoslain lähtökohdista käsin.

Asetelma on valvonnan aineellisen sisällön osalta edelleen sama, mutta Finanssivalvonta voi siis suorittaa siitä annetun lain 4 §:n 6 momentin mukaan myös valvontaa muiden lakien lähtökohdista. Finanssivalvonnan ehdottomana etuna on se, että sillä on ammattimainen rahoitustoiminnan ja -markkinoiden laaja yleinen tuntemus rahoitusalaista sekä syvälinen erityisosaaminen esimerkiksi riskienhallinnasta ja määrällisesti merkittävästi suuremmat eri osa-alueille erikoistuneet valvontaresurssit työ- ja elinkeinoministeriön resursseihin nähden. Valvontaresurssien laadun osalta voidaan todeta, että Finanssivalvonnalla ei ole vielä valtion erityisrahoitusyhtiön laadulliseen valvontaan liittyvää asiantuntemusta yhtiön elinkeinopoliittisesta roolista, mikä on myös olennaista valvottavan yhtiön toiminnan ymmärtämisen kannalta. Uuden valvontatehtävän johdosta valvojan asiantuntemusta on tarpeen vahvistaa ja ylläpitää Finnvera Oyj:n toiminnan ja elinkeinopolitiikan ja toimintaperiaatteiden osa-alueilla, jotta valvojan raportissa kuvattaisiin jatkossakin Finnvera Oyj:n toimintaa ja toimintaympäristöä, eikä sitä verrattaisi luottolaitoksiin.

Finanssivalvonnan pääasiallinen toiminta liittyy finanssimarkkinoiden valvontaan, ja Finnvera Oyj:n toiminnan reunaehdot liittyvät vastaavasti rahoitusmarkkinoilla olevien markkinapuutteiden korjaamiseen, eli siis rahoitustoimialan lohkolla, missä muut alan toimijat eivät operoi. Tämä asetelma luo Finanssivalvonnalle hyviä mahdollisuuksia tuoda toiminnassaan laajempialaisen valvonnallisen elementin rahoitusmarkkinoihin sisältäen nyt myös valvontanäkökulman markkina-aluekatveisiin ja markkinapuutealueeseen.

Edellä arvioituista Finnvera Oyj:n valvojavaihtoehtoista voidaan todeta, että niistä löytyy kummastakin vahvuuksia ja heikkouksia, ja onnistuneen valvontaa koskevan organisointiratkaisun tekeminen edellyttäisi niistä löytyvien hyötyjen käyttöönottamista ja vastaavasti heikkouksien poisraajamista. Kahden eri valvojan käyttäminen voisi todennäköisesti johtaa ongelmiin liittyen niiden toimivaltakysymyksiin muodostaen mahdollisia valvonnallisia katvealueita ja päällekkäisiä valvonnallisia lohkoja. Tämän vuoksi tarkoituksenmukaisinta valvonnan järjestämisessä olisi siis se, että valvonta olisi selkeästi yhden toimijan vastuulla. Näistä edellä todetuista valvontavaihtoehtoista voitaisiin pitää Finanssivalvontaa kokonaisarvioinnin perusteella parempana vaihtoehtona Finnvera Oyj:n valvonnan toteuttajaksi edellyttäen, että valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja rahoituslaitoksista poikkeava toiminta ja luonne otetaan huomioon valvonassa myös jatkossa.

Finanssivalvonnan vastuulle siirrettäväksi ehdotettavan valvonnan kannalta on olennaisen tärkeää, että Finanssivalvonta ottaa huomioon valvonassa valtion erityisrahoitusyhtiön laissa säädettyjen tehtävien asianmukaisen toteuttamisen elinkeinopolitiikan kentässä. Tähän kysymykseen talousvaliokunta on mietinnössään (TaVM 4/2019 vp) myös aiemmin viitannut. Finanssivalvonta, valtiovarainministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö yhtiön omistajaohjaajana voivat jatkossa kehittää valvontaa valtioneuvoston asetustasolla siten, että valvonnan tarkoitus ja elinkeinopolitiikan harjoittamisen edellytykset kehittyvät ja toteutuvat parhaalla mahdollisella ja tasapainoisella tavalla myös tulevaisuudessa. Valtiovarainministeriön roolia tässä voidaan perustella erityisesti sillä, että Finnvera-konsernin vastuut ovat verrattain korkeat.

Valtion erityisrahoitusyhtiön valvonnan siirtäminen työ- ja elinkeinoministeriön vastuulta Finanssivalvonnan vastuulle edellyttää sitä, että yhtiön valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 6 §:n 1 momenttiin kuuluvaa tiedonantovelvollisuutta laajennetaan tai paremmin siirretään siten, että Finanssivalvonnalla on oikeus pyytää ja saada valvonnan toteuttamisen kannalta tarvittava tietomateriaali ja muu informaatio.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Kuten edellä asian tausta-analyysissä on todettu, talousvaliokunnan mietinnössä TaVM 4/2019 vp arvioitiin valvonnan uudelleen organisoimiseen liittyviä kysymyksiä. Mietinnössä suhtauduttiin valvonnan siirtoon työ- ja elinkeinoministeriöstä Finanssivalvonnan vastuulle varovaisen myönteisesti kiinnittäen kuitenkin erityistä huomiota siihen, että valvonnan kehikkoa suunniteltaessa otettaisiin riittävästi huomioon Finnvera Oyj:n toiminnan eroavaisuudet muihin rahoitustoimintaa harjoittaviin toimijoihin, esimerkiksi talletuspankkeihin tai joukkovelkakirjoja liikkeeseen laskeviin yksityisiin toimijoihin. Valiokunta on edellä todettu tavoin kiinnittänyt huomiota siihen, että vaikka Finnvera Oyj on merkittävä yritystoiminnan rahoituksen mahdollistaja ja sitä kautta sillä on vaikutuksensa koko kansalliseen rahoitusjärjestelmään, sitä ei tule rinnastaa kaikin osin laajoja kuluttaja-sijoittajajoukkoja palveleviin luottolaitoksiin. Talousvaliokunta on toisaalta painottanut, että vaikka riskienhallinnan valvonassa voitaisiin tunnistaa kehittämiskohteita, se ei välttämättä merkitsisi sitä, ettei riskienhallinta itsessään olisi kattavasti toteutettu.

Kyseessä olevaa hallituksen esitystä laadittaessa on kiinnitetty huomiota edellä mainittuihin talousvaliokunnan perusteluihin näkemyksiin. Yhtäältä halutaan rakentaa sellainen valvontakehikko, joka ottaa huomioon Finnvera Oyj:n elinkeinopoliittisen toiminnan luonteen, ja toisaalta Finnvera Oyj:n rahoitusvaltuuksien merkittävän kasvun aiheuttaman vaikutuksen valtion riskienhallinnalle.

Ensimmäiseen kysymykseen vastataan siten, että omistajaohjauksesta vastaava työ- ja elinkeinoministeriö saa tukea valvontanormien asettamisessa valtioneuvoston asetustasolle valvojaksi tulevalta Finanssivalvonnalta ja valtiovarainministeriöltä siinä tarkoituksessa, että valtion erityistehtäväyhtiön luottolaitoksista poikkeava toiminta tulee otetuksi huomioon määriteltäessä Finnvera Oyj:n valvontakehikkoa. Toisaalta Finanssivalvonnan ammattimainen valvojan rooli sekä sen instituutionaalinen osaaminen ja ministeriöön nähden suuremmat ja monipuolisemmat valvontaresurssit mahdollistavat riskienhallintaan nähden vahvan valvontafunktion. Jatkossa valvonnan läpinäkyvyys ja riippumattomuus Finnvera Oyj:tä ohjaavasta ministeriöstä olisi kaikille tahoille täysin kiistaton, vaikka nykyiselläänkin ohjaus- ja valvontatoiminnot on eriytetty työ- ja elinkeinoministeriössä.

Valvontaan liittyvänä erityiskysymyksenä on lisäksi se, että markkinavalvojana toimiva Finanssivalvonta joutuu nyt arvioimaan aikaisemman toimintapiirinsä ulkopuolella olevaa Finnvera Oyj:tä, joka on normaaleja rahoitusmarkkinoita täydentävä markkinapuutetoimija. Muun ohessa tämä seikka tulee huomioida, kun määritellään Finnvera Oyj:n valvontakehikkoa, mihin seikkaan talousvaliokunta on aiemmin siis kiinnittänyt huomiota.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Finnvera Oyj:n valvonnan aineellinen sisältö voidaan edelleen rakentaa sen varaan, että valvonnassa otettaisiin huomioon soveltuvin osin Finanssivalvonnan periaatteita. Nyt kyseessä olevassa lainsäädäntöhankkeessa pyritään lainsäädäntötasolla määrittelemään valvonnan oikeudellista sisältöä nykyistä täsmällisemmin. Finanssivalvonnan luottolaitosten toimintaan kohdistuvan rahoitusvalvonnan kaikki osa-alueet eivät ole kuitenkaan sellaisia, jotka soveltuisivat valtion erityisrahoitusyhtiön valvontaan sen toiminnallisista syistä johtuen.

Edellä on kuvattu eri vaihtoehtoja valvonnan toteuttamiselle ja valvonnan organisoimiselle. Tässä yhteydessä on arvioitu myös vaihtoehtoihin liittyviä oletettuja etuja ja haittoja. Tässä arvioinnissa on päädytty siihen, että parhaimpana vaihtoehtona on Finnvera Oyj:n valvonnan organisointi Finanssivalvonnan vastuulle.

Työ- ja elinkeinoministeriön nykyisen Finnvera Oyj:n valvonnan jatkaminen pääosin nykyisen kaltaisena ei lähtökohtaisesti johtaisi nykyiseen tilanteeseen nähden olennaisiin lisäkustannuksiin. Kun valvonta nyt esitetään siirrettäväksi Finanssivalvonnan vastuulle, tästä valvonnan siirrosta aiheutuu tälle kustannuksia, koska elinkeinopoliittisen toimijan rahoitusvalvontaa ei voida onnistuneesti rakentaa luottolaitoslain valvontasääntöjen perustalle. Tämä merkitsee käytännössä sitä, että valtion erityisrahoitusyhtiön valvonnan asianmukainen järjestäminen edellyttää Finanssivalvonnassa sopeutetun valvontamallin käyttöönottoa.

Finanssivalvonta on arvioinut Finnvera Oyj:n valvonnasta aiheutuvia kustannuksia siltä pohjalta, että yhtiön valvonta toteutettaisiin luottolaitoslain lähtökohdista käsin, jolloin he tarvitsisivat arviolta 2–3 uutta henkilöä tehtävän hoitamiseen. Tällöin valvontamaksu olisi vakiokaavan mukaisesti laskettuna luottolaitossääntelyn maksuperusteen mukaisesti 0,0027 prosenttia yhtiön taseen loppusummasta. Finnvera Oyj:n tilanteessa tämä merkitsisi noin 400 000 euroa.

Tuon määrän arvioidaan olevan riittävä, vaikka valvonta tehtäisiinkin muusta kuin luottolaitosten valvontalähtökohdista käsin, sillä yhtiön valvottava toiminta on suppeampaa kuin luottolaitostoimijoilla.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomaiset käytännöt

Yleistä kansainvälisistä valvontakäytännöistä erityisesti suomalaiseen yritysrahoitukseen liittyen

Julkisten rahoitusorganisaatioiden valvonnasta ei ole löydettävissä yhtä selkeää kansainvälistä malliesimerkkiä, jota kaikissa järjestelmissä käytettäisiin valvontakäytäntönä. Näissä valvontatoimintoja koskevissa ratkaisuissa painottuvat kunkin valtion julkisen yritysrahoituskysynnän ja yrityskentän tuotannon rakenteet. Tämän vuoksi arvioitaessa näiden julkisen rahoitustoimijoiden valvontaan liittyviä kysymyksiä olennaista on kiinnittää huomiota näiden toiminnan ja näihin kohdistuvan valvonnan suhteeseen ja siihen, miten valvonta toimii kussakin tilanteessa julkisten rahoitustoimijoiden tavoitteiden sekä konkreettisen toiminnan ja asianmukaisuuden valvonnan muodostamassa kokonaisuudessa. Kansainvälisessä valvontaa koskevassa analyysissä on nostettu esiin erilaisia malleja, joilla voidaan kiinnittää huomiota valvontaan ja sen tavoitteiden toteutumiseen.

On syytä korostaa, että Suomen julkisen yritysrahoitusjärjestelmän erityispiirteenä on vienninrahoituksessa telakkatoimiala ja sen asiakaskunnan keskittyneisyys ja se, että tämä keskittymä on elinkeino- ja työllisyyspoliittisessa sekä laajemmin myös kansantaloudellisessa mielessä Suomelle merkittävä. Tällä toimialalla on myös alihankintaverkoston kautta kotimaan yritysrahoituksen kannalta merkitystä. Kyse on toisaalta myös siitä, että kasvaneeseen julkiseen yritysrahoitukseen liittyy merkittäviä valtiontaloudellisia riskejä, mutta samalla julkisen yritysrahoituksen vähentäminen esimerkiksi tälle sektorille on ongelmallista, koska tällä yritysrahoituksella on myös suuri merkitys kansallisen tuotantotoiminnan ylläpitäjänä ja mahdollistajana. Tämä omaleimainen piirre suomalaiselle julkiselle yritysrahoitukselle perustaa julkisen yritysrahoitusorganisaation valvonnalle erityisiä tarpeita. Kansainvälistä käytäntöä arvioidaan edellä mainituista lähtökohdista käsin.

Kansainvälisestä käytännöstä voidaan yleisesti todeta, että julkisten rahoitusorganisaatioiden valvontakäytännöt vaihtelevat paljon. Käytäntöihin vaikuttavat esimerkiksi eri rahoitustoimijoiden toimivaltuudet, suhteet valtioon ja organisaatiota koskevat lainsäädännöt. Lisäksi monissa valtioissa on eriytetty kotimarkkinoihin keskittyvä pk-yrityksien rahoituksen organisaatio ja omaksi lohkokseen keskittynyt vienninrahoituksen organisaatio. Näiden rahoituslohkosten valvonnassa on merkittäviä eroja. Tämän vuoksi kansainvälisen käytännön lähtökohdista ei voida suoraan johtaa suositusta sille, mikä olisi tarkoituksenmukaisin vaihtoehto suomalaisen julkisen yritysrahoitusorganisaation valvontatahoksi.

Kansainvälisistä valvontakäytännöistä rahoitettaessa pk-yrityksiä

Kansainvälisessä käytännössä kotimarkkinoilla toimivien pk-yritysten julkista yritysrahoitusta tarjoavien rahoitusorganisaatioiden valvonnasta vastaavat lähinnä pankki- ja finanssivalvonnasta vastaavat organisaatiot, jos rahoitusorganisaatio kuuluu pankkilainsäädännön soveltamisalan piiriin. Toisena pk-yritysten valvontaan liittyvänä perusvaihtoehtona on se, että valvonnasta vastaavat valtion toiminnoista yleisesti vastaavat valvojat, kuten ministeriöt ja valtiontalouden tarkastusvirastot. Viimeksi mainitussa tilanteessa on kyse yleensä toimijan valvonnasta, jossa tämä toimii enemmän oman lainsäädännön pohjalta ja valtion ”erityisyhtiönä”.

Esimerkiksi kotimarkkinoiden pk-yritysten valvontakäytäntöä koskevasta eurooppalaisen European Network of Financial Institutions for SMEs (NEFI) yhteistyöverkoston vuonna 2019 tekemästä kyselystä (18 organisaatiota kattava) ilmeni, että seitsemällä organisaatiolla (Ruotsin Almi, Latvian Altum, Yhdistyneen kuningaskunnan BBB, Kroatian HBOR, Eestin Kredex, Maltan MDB ja Irlannin SBCI) ei ollut pankkitoimilupaa (banking licence) ja valvonta oli hoidettu valtiontalouden tarkastusviraston tai muiden vastaavien toimijoiden kautta. Esimerkiksi Ruotsissa ALMIa valvoivat valtiontalouden tarkastusvirasto ja Swedish Agency for Growth Policy Analysis.

Edellä mainituista poiketen kuudella organisaatioista (Bulgarian BDB, Ranskan BPIFrance, Tšekin CMZRB, Slovakian SZRB, Slovenian SID ja Luxemburgin SNCI) oli puolestaan pankkitoimilupa, ja ne olivat siten eurooppalaisen pankkilainsäädännön (CRR) alaisia. Toiminta oli kyseessä olevan selvityksen mukaan kunkin maan pankki- ja finanssivalvonnan alaista. BPIFrance oli kuitenkin suoraan Euroopan keskuspankin ECB:n valvonnassa.

Lopuksi voidaan todeta, että viisi organisaatiota oli eräänlaisia sekamalleja (Itävallan AWS, Puolan BGK, Espanjan ICO, Unkarin MFB ja Saksan KfW), jotka eivät välttämättä olleet suoraan eurooppalaisen pankkilainsäädännön alla, mutta ne voivat noudattaa osittain tai pääosin tätä. Nämä rahoitustoimijat olivat paikallisen pankkivalvonnan alaisia. Esimerkiksi saksalaisen KfW:n ei tarvitse noudattaa Euroopan unionin pankkidirektiiviä, mutta se soveltaa kuitenkin toiminnassaan lukuisia sääntöjä Saksan pankkilainsäädännöstä (German Banking Act), kaupallisista säännöistä (German Commercial Code) sekä eurooppalaisesta pankkilainsäädännöstä (CRR:stä). Sen valvojina toimivat Saksan finanssivalvoja (BaFin) ja keskuspankki (Bundesbank).

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että monelta kohdin omistajaohjausta ja valvontaa tekevät eri tahot, jolloin useampi taho tulee arvioimaan toimintaa ja sen tuloksellisuutta joko rahoitusprosessien aikana tai sen jälkeen. Esimerkiksi ministeriöillä, valtiontalouden tarkastusvirastoa vastaavilla tahoilla ja finanssivalvontaorgaaneilla on kansainvälisen käytännön valossa nähtävissä valvontarooleja julkisten pk-rahoitusorganisaatioiden valvonnassa. Näin ollen eurooppalaisen käytännön valossa Finanssivalvonnan roolia voitaneen pitää käytetyimpänä vaihtoehtona kansainvälisten pk-yritysten julkisen yritysrahoitusorganisaatioiden valvonnassa, kun otetaan huomioon se, että Ranskan ja Saksan järjestelmässä valvontavastuu on annettu tällaiselle taholle.

Yleistä kansainvälisistä valvontakäytännöistä vientitakuutoiminnan osalta

Arvioitaessa vientitakuutoimintaa koskevia kansainvälisiä valvontakäytäntöjä voidaan todeta, että jäljempänä tässä jaksossa tarkemmin yksilöitävien eurooppalaisten vientitakuulaitosten toiminta on kiinteästi varsin sidoksissa valtioon ja sen toimijoihin. Yleisesti varsinainen vientitakuutoiminta kytkeytyy joko suoraan tai välillisesti valtion päätöksentekojärjestelmään, mutta näiden laitosten jälkikäteinen arvioiminen tai valvonta näyttäisi hoituvan pitkälti tilintarkastusprosessien kautta useimmiten lähinnä valtiontalouden tarkastusviraston tai sen kaltaisten toimijoiden kautta. Näyttäisi kuitenkin siltä, että missään valtiossa toimintaa tosiasiallisesti ohjaava ministeriötaho ei toimisi varsinaisena vientitakuulaitoksen valvojana, sillä ulkopuolinen taho arvioi ja kontrolloi vientitakuutoimintaa useassa eurooppalaisessa valtiossa pääasiassa ulkopuolisen tilintarkastusinstituution kautta. Tämän vuoksi kansainvälisen käytännön valossa vaikuttaisi perustellulta harkita yhtenä mahdollisuutena rahoitusvalvonnan siirtämistä työ- ja elinkeinoministeriön ulkopuolelle vaihtoehtona nykyiselle valvontamallille, jossa Finnvera Oyj:n valvontavastuu on työ- ja elinkeinoministeriöllä, jonka toinen osasto omistajaohjaa yhtiötä. Seuraavaksi arvioidaan lyhyesti vientitakuutoiminnan ja –laitosten valvontaan liittyvää eurooppalaista käytäntöä.

Pohjoismaisista vientitakuulaitosten valvontakäytännöistä

Pohjoismaisesta vientitakuulaitosten toiminnasta ja valvontakäytännöstä tarkastellaan Ruotsin, Tanskan ja Norjan vientitakuujärjestelmien valvontaa. Eksportkreditnämnden (EKN) on Ruotsin vientitakuulaitos ja viranomainen omassa toiminnassaan. Sitä ohjaa ulkoasiainministeriö ja siellä erityisesti ulkomaankauppa- ja viikotusministeri. Ruotsin hallitus antaa vuosittain ohjauskirjeen (regleringsbrev) sen toimista, painotuksista ja raportoinnista, ja mainitulla ministeriöllä on säännöllinen keskusteluyhteys EKN:n kanssa. Ruotsin valtiontalouden tarkastusvirasto (Riksrevisionen) kuitenkin tarkastaa vuosittain sen tilit. Hieman samankaltainen asetelma on myös Tanskan vientitakuulaitoksella ja -rahoittajalla (EKF, Eksportkreditfonden), joka on valtion yritys (selvständing offentlig virksomhed/public independent company). EKF:ää koskeva yhtiösääntö määrittää yhtiön pääomia, riskienhallintaa yms. koskevia toimintasääntöjä. Yhtiöllä on ulkopuolinen tilintarkastaja. Tilintarkastustiimiin kuuluu myös valtiontilintarkastajia, joiden tehtävänä on arvioida valtionyhtiön toimintaa suhteessa annettuihin määräyksiin. Tanskan finanssivalvonnalla ei ole suoraa valvontaroolia EKF:n toimintaan nähden, mutta finanssivalvonta ohjeistaa ja tarkastaa tätä esimerkiksi rahanpesua estävien säädösten noudattamisen osalta.

Lisäksi voidaan mainita Norjan vientitakuulaitos Garantiinstituttet foreksportkredit (GIEK), joka on elinkeino- ja kalastusministeriön (Ministry of Trade, Industry and Fisheries) alaisuudessa toimiva valtion yritys tai sen kaltainen laitos (forvaltningsbedrift). Ministeriö ohjaa GIEK:n toimintaa vuosittaisella ohjauskirjeellä (tildelingsbrevet) valtion budjetin hyväksymisen jälkeen. Ohjauskirjeessä ministeriö määrittelee rahoituksen periaatteita, prioriteetteja, tavoitteita ja raportointivelvoitteita. Kaikilla valtionlaitoksilla on Norjassa säännön mukaan tilintarkastaja, jonka rooli GIEK:ille on lähinnä ohjeistaa riskienhallinnan yms. kysymyksissä. GIEK ja Norjan vienninrahoituslaitos Eksportkredit Norge fuusioitiin vuoden 2021 aikana uudeksi organisaatioksi Eksfin, Eksportfinansiering Norge, jossa valvontakäytäntö säilyy ennallaan. Eksfin on Norjan valtiontalouden tarkastusviraston (riksrevisjon) alainen toimija.

Muista eurooppalaisista vientitakuulaitosten valvontakäytännöistä

Itävaltalainen Österreichische Kontrollbank state guarantees (ÖKB) on itävaltalaisen pankkien omistama jointstock company, joka on Itävallan pankkilainsäädännön (Austrian Bank Act) alainen. Itävallan valtiovarainministeriö on antanut ÖKB:lle toimivallan hallinnoida Itävallan valtion lukuun vientitakuutoimintaa. ÖKB:n ja valtion välinen suhde on kirjattu authorization agreement -asiakirjaan. ÖKB valmistelee ja tekee ehdotuksen riskinotosta, mutta päätökset riskinotosta tekee kuitenkin valtion Advisory Council, jossa on edustettuina eri ministeriöitä ja virallisia organisaatioita. Korkein päätösvalta on valtiovarainministeriössä, ja se vastaa myös ÖKB:n riskinottopolitiikasta. Valtiolla on erilliset tilit vientitakuutoiminnalle. Valtiontalouden tarkastusvirasto, Austrian Court of Audit, tarkastaa yhtiön tilit. Paikallinen finanssivalvonta, Austrian Financial Market Supervisory Authority, valvoo ÖKB:n varsinaista sen omaa itsestään toimintaa pois lukien siis vientitakuu- tai CIRR-rahoitustoiminnan valvontaa.

Tšekin tasavallan EGAP on vientitakuulaitos ja myös yhtiömuodoltaan jointstock company. Yhtiö perustettiin vakuutusyhtiöksi ja se on Solvency II -säännösten alainen. Tšekin tasavalta omistaa yhtiön, ja päätösvaltaa yhtiössä käyttää valtiovarainministeriö. Koska yhtiö on Solvency II -sääntelyn alainen, valvova viranomainen on maan finanssivalvontaa hoitava Czech National Bank, joka valvoo erityisesti pääomien riittävyyttä, yhtiöhallintoa ja riskienhallintaa. Tilintarkastajina toimivat kaupallinen tilintarkastaja ja julkisten varojen näkökulmasta valtiontalouden tarkastusvirasto (Czech Republic Supreme Audit Office). Lisäksi organisaatiossa on audit committee, jossa on jäseniä organisaation ulkopuolelta.

Saksan Euler-Hermes state guarantees on yksityinen yritys, joka myy vientitakuiden käsittelypalveluja Saksan valtiolle, ja vientitakuut ovat valtion taseessa. Päätökset vientitakuista tekee Interministerial Committee, jossa ovat edustettuina useammat ministeriöt. Valtion vientitakuujärjestelmä koostuu ministeriöstä (Ministry of Economics and Energy) ja sen vientitakuutoiminnasta vastaavasta yksiköstä ja Euler-Hermesin vientitakuutoiminnoista. Koko järjestelmän valvonta kuuluu Bundesrechnungshofin vastuulle, ja valvoja vastaa organisaatioltaan pitkälti Suomen valtiontalouden tarkastusvirastoa.

Italian SACEn osalta voidaan todeta, että Italiassa on tapahtunut viime vuosina vientitakuutoiminnan järjestelmää koskeva muutos, jossa myötäillään Saksan vientitakuujärjestelmän mallia, jossa edellä todetuin tavoin Interministerial Committee tekee päätökset vientitakuiden myöntämisestä. SACE on siirtynyt suoraan Ministry of Economy and Financen alaisuuteen, ja sen myöntämistä vientitakuista 90 prosenttia on suoraa valtion vastuuta ja 10 prosenttia SACEn omalla vastuulla, jota varten sillä on oma rahasto. Valvojana järjestelmässä on Court of Audit, joka vastaa lähinnä Suomen Valtiontalouden tarkastusvirastoa.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että vientitakuulaitostenkaan osalta ei ole yhtä hallitsevaa valvontamallia vientitakuutoiminnalle. Yleisenä piirteenä eurooppalaisessa käytännössä vaikuttaisi olevan se, että takuiden myöntämiseen aktiivisesti osallistuva valtion toimijataho tai omistajaohjaaja ei olisi vientitakuulaitoksen valvontaan osallistuva organisaatiotaho. Useimmiten tämä valvontavastuu on organisoitu Valtiontalouden tarkastusvirastoa vastaavalle toimijalle, mutta myös finanssivalvonnalla on eurooppalaisessa vientitakuulaitosten valvonnassa ollut jonkinlaisia valvontarooleja.

Lopuksi kansainvälisestä käytännöstä valvonnan aineelliseen sisältöön liittyen

Edellä mainitun perusteella voidaan todeta, että valvonnan aineellinen sisältö ja tarkoituksenmukaisin ratkaisu valvonnan organisoimisessa on kussakin valtiossa erilainen. Tämä johtuu pitkälti siitä, että kokonaisuuteen vaikuttavat jokaisessa valtiossa olevat omaleimaiset painotukset elinkeinorakenteessa, mikä puolestaan vaikuttaa erilaisiin tarpeisiin kunkin valtion julkisessa yritysrahoituksessa. Lisäksi valvonnan organisoimiseen vaikuttavat myös valtioiden erilaiset hallinnolliset rakenteet ja käytettävissä olevat vaihtoehdot valvonnan järjestämiselle. Tästä käytännöstä ei ole johdettavissa mitään sellaista yleispätevää kansainvälistä ratkaisua, joka olisi sovellettavissa sellaisenaan suomalaiseen julkiseen yritysrahoitusjärjestelmään ja Finnvera Oyj:n valvontaan.

6 Lausuntopalaute

Esitysluonnoksesta järjestettiin lausuntokierros 14.10.-2.11.2022 lausuntopalvelu.fi -verkkopalvelussa.

Esityksestä pyydettiin lausunnot oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Valtiontalouden tarkastusvirastolta, Finanssivalvonnalta, Finnvera Oyj:ltä, Elinkeinoelämän keskusliitto EK:lta, Finanssiala ry:ltä, Suomen Yrittäjät ry:ltä ja Teknologiateollisuus ry:ltä. Kaikki edellä mainitut tahot antoivat lausuntonsa.

Oikeusministeriö on esittänyt hallituksen esitysluonnokseen oikeudellisia huomioita, jotka on esityksen jatkovalmistelussa otettu pitkälti huomioon. Siltä osin, kun asiassa on pohdittu mahdollisuutta sijoittaa kyseessä olevaa lainsäädäntöä osittain Finanssivalvontaa koskevaan lainsäädäntöön, ehdotuksiin ei ole katsottu voitavan suostua. Valtion erityisrahoitusyhtiön toiminnan ja roolin säilyttämiselle elinkeinopolitiikan toteuttajana on nähty ja nähdään edelleen olevan

erityinen tarve. Finnvera Oyj:tä koskeva lainsäädäntö on lisäksi jo nykyisessä muodossa hajautunut useaan eri lakiin, ja mahdollinen lisähajautuminen tekisi normipohjasta systemaattisessa mielessä aikaisempaa pirstaleisemman.

Valtiovarainministeriö ja Finanssivalvonta ovat pitkissä lausuntopalautteissaan lähinnä toistaneet ja tuoneet niitä samoja seikkoja ja näkemyksiään esiin perustellen, mitä ne ovat esittäneet aiemmin erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj:n toiminnasta pankkiin rinnastettavana toimijana ja yhtiön valvonnasta. Ne ovat muun muassa lähteneet siitä, että valvonnan tulisi perustua luottolaitoslain lähtökohdista tapahtuvaan valvontaan ja valvontaan liittyvien kysymysten tulisi seurata tätä luottolaitoslain ja niiden valvonnan mukaista lähestymistapaa mukaan lukien valvontamaksun määräytymistä. Valtiovarainministeriö on lisäksi esittänyt toiveen saada myös itselleen valvojan raportin ja roolin osallistua valvontanormien määrittelyyn, mikä tulisi tehdä sen mukaan asetustasolla. Työ- ja elinkeinoministeriö ja valtiovarainministeriö ovat lausuntopalautteen arvioinnissa yhdessä päätyneet nostamaan valvonnan sisällöstä säättämisen valtioneuvoston asetustasolle, kun taas lausuntovaiheen hallituksen esitysluonnoksessa sisällöstä ehdotettiin säädettäväksi työ- ja elinkeinoministeriön määräyksellä. Asetuksen sisältö on pitkälti alatyöryhmän ehdotuksen lopputuloksen mukainen, joskin pääosa sisällöstä on lain sijaan asetuksen tasolla. Työryhmässä ovat olleet edustettuina työ- ja elinkeinoministeriö sekä valtiovarainministeriö ja Finanssivalvonta. Asiassa on päädytty myös siihen, ettei Finnvera Oyj:n valvontaa toteuteta luottolaitostoiminnasta annetun lain lähtökohdista käsin. Valvontamaksu määräytyy Finanssivalvonnan normaalien määräytymisperusteiden mukaisesti.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK ja Teknologiateollisuus ovat yhteisessä lausunnossaan todenneet, ettei niillä ole HE-luonnoksen suhteen huomautettavaa. Lausijat ovat edelleen pitäneet tärkeänä, ettei valtion erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj:n edellytyksiä hoitaa lakisääteisiä elinkeinopoliittisia tehtäviään mahdollisella valvonnan uudelleenorganisomisella tai siirrolla heikennettäisi nykyisestä. Ehdotetussa järjestelyssä on lausujien mukaan ollut hyvää se, että Finnvera Oyj:n ainutlaatuinen elinkeinopoliittinen erityistehtävä tunnustetaan. EK ja Teknologiateollisuus edelleen pitävät tärkeänä, että Finnvera Oyj voi jatkossakin toteuttaa sille annettua tehtäviä sellaisten riskien kantamisesta, jotka sille on osoitettu, ja että yhtiön kykyä kantaa näitä riskejä ei heikennetä. Ne ovat esittäneet huolena vielä sen, ettei Finanssivalvonnalla ole osaaamista Finnvera Oyj:n tapaisen erikoistehtävayhtiön valvonnasta eikä Finanssivalvonnan perinteinen rahoituslaitosten valvontamalli suoraan sovellu yhtiöön – varsinkaan vienninrahoitukseen. Kun työ- ja elinkeinoministeriö luopuu resursseista, joilla on tarvittava valvontaosaaminen, lausijat ovat esittäneet lisähuolen siitä, pystyykö ministeriö pidemmällä aikavälillä huolehtimaan siitä, että yhtiön erityinen elinkeinopoliittinen tehtävä huomioidaan valvonnassa.

Suomen Yrittäjät ry on pitänyt ehdotettua muutosta riskialttiina ratkaisuna. Se on nähnyt erityisesti riskiksi sen, miten Finanssivalvonta kykenee kaikissa olosuhteissa huomioimaan tasapainoisesti yhtiön elinkeinopoliittisen roolin sekä yhtiön rahoitusvaltuuksien vaikutuksen valtion riskienhallinnalle. Yrittäjien näkemyksen mukaan on tarkoituksenmukaisempaa, että työ- ja elinkeinoministeriö asettaisi valvontanormit ja Finanssivalvonta tukisi tätä prosessia omalla osaamisellaan. Näin voitaisiin heidän mukaan varmistaa se, että Finnvera Oyj:n valvonnassa otetaan kaikissa olosuhteissa huomioon yhtiön elinkeinopoliittisen toiminnan luonne suhteessa Finnveran rahoitusvaltuuksien vaikutukseen valtion riskienhallinnalle.

Finanssiala ry on pitänyt Finnvera Oyj:n valvontavastuun siirtämistä Finanssivalvonnalle lähtökohtaisesti kannatettavana. Se on kuitenkin katsonut, että esitetty arvio valvonnasta aiheutuvista kustannuksista on liian pieni, ja kustannuksiin pitäisi sisältyä todennetut välittömät ja välilliset erät. Finanssiala ry on arvioinut Finnvera Oyj:n tarvittavien valvontahenkilöstöresurssien määräksi 4 – 9 henkilöä. Finanssiala ry on todennut, että Finnvera Oyj:n tavallisiin luottolaitoksiin nähden varsin mittava takaustoiminta sekä taseen ulkopuolisten erien suuri määrä osaltaan

nostavat tarvittavien valvontaresurssien määrää. Vaihtoehtoisena tapana määrittää valvontamaksun suuruus Finanssiala ry on esittänyt, että valvontamaksu määriteltäisiin kuten luottolaitoksilla ja että määrä perustuisi taseen loppusummaan lisättynä taseen ulkopuolisten sitoumusten määrällä.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tukenut esityksessä esitettyä Finnvera Oyj:n rahoitusvalvonnan siirtoa työ- ja elinkeinoministeriöstä Finanssivalvonnan tehtäväksi.

Finnvera Oy on kannattanut hallituksen esitystä siltä osin, kun valvonta on esitetty siirrettäväksi työ- ja elinkeinoministeriöstä Finanssivalvonnan vastuulle ja myös esitystä valvonnan aineellisen sisällön osalta, mutta yhtiö kiinnittänyt huomiota siihen, että sen rahoitusvalvonnasta aiheutuneet kustannukset on aiemmin katettu työ- ja elinkeinoministeriön varoista. Yhtiön itsekannattavuusvaatimuksesta ja kilpailukykyedellytyksestä johtuen Finnvera Oyj on esittänyt, että valvonnan todennetut kustannukset korvattaisiin esityksestä poiketen työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenoista tai Finnveralle myönnettäisiin valtion talousarviossa toimintatukena valvonnan kustannuksia vastaava määräraha.

Työ- ja elinkeinoministeriö ja valtiovarainministeriö ovat arvioineet yhdessä lausuntopalautetta. Finanssivalvonta ja Finnvera Oyj ovat tulleet lausuntopalautteen käsittelyn yhteydessä tietoisiksi siitä, miten asiaa on tarkoitus viedä hallituksen esityksessä eteenpäin ja heille on tässä yhteydessä annettu mahdollisuus lausua muutetusta esityksestä.

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain muuttamisesta

6 §. Yhtiön tiedonantovelvollisuus ja valvonta. Valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 6 §:n 1 momenttiin tulee tehtäväksi muutos, jossa säädetään tämän lain 5 §:n salassapitovelvollisuuden tai muiden salassapitosäännösten estämättä Finanssivalvonnalle annettavan välttämättömän tiedon edellytyksistä ja tavasta yhtiön valvonnan toteuttamiseksi. Asiasta on tarkoitus säätää kyseessä olevassa laissa, koska on perusteltua säilyttää yhtiön yleinen tiedonantovelvollisuutta koskeva sääntely ja siihen liittyvä valvontafunktio yhtenä kokonaisuutena. Tiedonantovelvollisuuden laajennus – tai paremmin tiedonsaajan muuttuminen – tässä tapauksessa koskee lähinnä sitä, että Finanssivalvonnalle on tarve saada relevantti valvojan tiedonsaantioikeus ja tämä on sidottu yhtiön valvonnan ja riskienhallinnan kannalta tarvittavaan tietoon. Valvonnan toteuttamisen kannalta on välttämätöntä, että Finanssivalvonnalla on monipuoliset mahdollisuudet saada mainittua välttämätöntä tietoa. Finanssivalvonnalla on oikeus saada tarvittava raportointi, ja se voi tehdä lisätietopyyntöjä ja kutsua kuulemiseen, tehdä tarkastuskäyntejä sekä osallistua yhtiön hallituksen kokouksiin. Näin ollen Finanssivalvonnalla on tarkoitus olla myös aktiivinen rooli välttämättömän tiedon kerääjänä, eikä kyse ole vain passiivisesta tiedon saajan roolista.

Finanssivalvonnan luottolaitoksiin kohdistaman rahoitusvalvonnan tiedonkeruukokonaisuudet muodostuvat Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) järjestämistä kymmenistä eurooppalaisia maita koskevista FINREP- (financial reporting) ja COREP (common reporting) –tiedonkeruista. Näistä ensimmäinen pohjautuu tuloslaskelmasta ja taseesta saatavaan taloudelliseen informaatioon ja jälkimmäinen taas pääomavaatimuksiin liittyviin tietoihin. Näiden lisäksi Finanssivalvonnalle raportoidaan kansallisilla Virati-tiedonkeruilla aiheista, joista FINREP- tai COREP-tiedonkeruut eivät tarjoa riittävää kattavuutta. Finnvera Oyj:n toiminnan luonne ei vastaa Finanssivalvonnan valvonnassa olevia luottolaitoksia, ja tässä yhteydessä voidaan vielä mainita, että yhtiön toimintaan liittyy pysyvä poikkeuslupa vakavaraisuussäädökseen (2013/36/EU) noudattamisesta. Tämän vuoksi edellä mainitut tiedonkeruumuodot tulevat sovellettavaksi siirtymäajan jälkeen Finnvera Oyj:n kohdalla siltä osin kuin tämä on perusteltua ja tarpeellista

Finnvera Oyj:n valvonnan kannalta rahoitusvalvontatehtävän siirryttyä Finanssivalvonnan vastuulle. Mikäli ilmenee jokin muu Finnvera Oyj:n valvontaan paremmin soveltuva raportointijärjestelmä, voidaan tätä luonnollisesti käyttää. Säädöshuollollisena toimenpiteenä samassa yhteydessä muutetaan viittaus voimassaolevaan valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021-2028 annettuun lakiin (758/2021) jo kumotun valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain (9/2014) sijaan.

Kyseessä olevan lain 6 §:n 4 momentissa säädetään yhtiön rahoitusvalvonnan konkreettisesta sisällöstä. Laissa säädetään, että yhtiön rahoitusvalvonnassa otetaan huomioon yhtiön tarkoituksesta ja toiminnasta johtuvat erityisrahoitusyhtiölle ominaiset seikat sekä yhtiön erot luottolaitoksiin ja näiden valvontakäytäntöihin nähden. Yhtiön valvonnan aineellista sisältöä täsmennetään valtioneuvoston asetuksessa, jonka sisältö on pitkälti alatyöryhmän esityksen mukainen ja johon on tehty muutoksia lausuntopalauteen antamisen jälkeen. Työryhmässä ovat olleet edustettuna työ- ja elinkeinoministeriö sekä valtiovarainministeriö ja Finanssivalvonta. Yhtiön rahoitusvalvonta koostuu seuraavista osa-alueista: 1) yhtiön liiketoimintaa koskevista yleisistä edellytyksistä, 2) yhtiön hallinnosta ja ohjausjärjestelmästä, 3) yhtiön riskienhallinnasta ja 4) yhtiön rahoitusvalvonnassa käytettävistä Finanssivalvonnan ja Euroopan pankkiviranomaisen ohjeista ja määräyksistä.

Edellä mainitut valvonnan painopistealueet ovat 1 ja 2 kohtien osalta pitkälti yleisiä ja yhtiön toiminnan perusteita sääteleviä. Kohta 3 sisältää riskienhallinnan yleisiä perusteita, mainitun toiminnan organisoimista ja riskien tyypittelyä. Viimeinen 4 kohta sisältää puolestaan ne Finanssivalvonnan ja Euroopan pankkiviranomaisen luottolaitosten valvonnassa noudattamat kokonaisuudet, joita työ- ja elinkeinoministeriön sisäisen tarkastuksen yksikkö on myös jo noudattanut Finnvera Oyj:n valvonnassa. Valtioneuvoston tämänhetkinen asetusluonnos liitetään hallituksen esitykseen kuvaamaan suunniteltua rahoitusvalvonnan säädöskehikkoa.

6 a §. Valvonnan järjestämisestä. Pykälän 1 momentin osalta voidaan viitata edellä olevaan vaihtoehtoisia valvonnan toteuttamistapoja koskevaan jaksoon, jossa on siis päädytty siihen johtopäätökseen, että Finanssivalvonta olisi tarkoituksenmukaisin vaihtoehto Finnvera Oyj:n valvojaksi.

Finnvera Oyj:n valvonnassa tulee ottaa huomioon yhtiön elinkeinopoliittinen tehtävä. Tästä syystä valvonnan sisällössä pitää huomioida kyseessä olevan lain 4 §:ssä ilmenevä yhtiön toimintaperiaate. Valvonta kohdistuu 6 §:n perusteella annetun asetuksen mukaiseen valvontasisältöön ja yhtiön toiminnan sisäisiin funktioihin sekä yhtiön vastuusasemaan ja sen kehitykseen. Valvonnan toteuttamisen konkreettisena instrumenttina voidaan esimerkkinä mainita stressitestit, joita Finanssivalvonta voi tarpeen mukana tehdä osana valvontaa.

Yhtiön toiminnan yleisistä reunaehdoista voidaan todeta, että valtio vastaa yhtiön taloudellisista toimintaedellytyksistä edellä kerrotuin tavoin sen toimintaa kuvanneissa jaksoissa. Yhtiön sääntelykehikosta on todettava, että valtion erityisrahoitusyhtiöön ei sovelleta luottolaitostoiminnasta annettua lakia. Yhtiö ei kilpaile markkinaehtoisten luottolaitosten kanssa, ja sen tehtävänä on erityisesti rahoitusmarkkinoiden toiminnassa esiintyvien markkinapuutteiden korjaaminen. Yhtiön elinkeinopoliittisena tehtävänä onkin pitkälti markkinapuutteen korjaaminen tilanteissa, jossa yhtiö tarjoaa rahoitusta hankkeisiin, jotka ovat yhteiskunnan näkökulmasta kannatettavia, mutta näihin hankkeisiin ei ole saatavissa rahoitusta – ainakaan kohtuullisilla ehdoilla – yksityisen sektorin rahoitustoimijoilta. Kyse voi esimerkiksi olla normaalia korkeamman riskin ottamisesta. Tätä elinkeinopoliittista tehtävän toimintaperiaatteena täydentää alla oleva kuvaus itsekannattavuudesta, mikä puolestaan merkitsee sitä, että toiminnan tulee pidemmällä tähtäimellä olla sellaista, että järjestelmä kattaa toiminnasta syntyvät kustannukset.

Edellä viitattu 4 §:ssä mainittu yhtiön toimintaperiaate ilmenee tarkemmin kyseessä olevaa lakia koskevasta hallituksen esityksestä HE 35/1998 vp, ja tässä yhteydessä toimintaperiaatetta siteerataan vain valikoiduilta osin. Erityisrahoitusyhtiön toiminta perustuu itsekannattavuustavoitteeseen. Tämä tarkoittaa sitä, että rahoituksen tuotoilla tulee kattaa jälleenrahoituksen ja oman toiminnan kulut sekä luottotappiot. Itsekannattavuusvaatimus koskee sitä osaa yhtiön toiminnasta, jota ei nimenomaisesti laissa säädettyjen tai valtion talousarviossa vahvistettujen valtion alue- tai elinkeinopoliittisten tavoitteiden vuoksi erikseen tueta asianomaisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Itsekannattavuusvaatimus koskee vientitakuutoimintaa, jota koskevat itsekannattavuusvaatimukset on määritelty myös Suomea sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa.

Itsekannattavuusvaatimus koskisi hallituksen esityksestä (HE 35/1998 vp) tarkemmin ilmenevällä tavalla vientitakuutoiminnan lisäksi myös kotimaan rahoitusta kuitenkin siten, että valtio voi tukea luotto- ja takaustappiokorvauksen muodossa yhtiötä. Näihin sisältyvä tukielementti kuitenkin vain kulkisi yhtiön taseen kautta, ja sen lopullisia hyödynsaajia ovat erityisrahoitusyhtiön asiakkaat. Mainitun hallituksen esityksen mukaan yhtiölle valtion talousarviossa osoitettava luotto- ja takaustappiokorvaus on elinkeinopoliittinen väline, jolla voidaan alentaa erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille myönnettävän rahoituksen hintaa. Tämän ansiosta erityisrahoitusyhtiö voi jättää huomioon ottamatta merkittävän osan asiakasriskistä luoton tai takauksen hinnassa.

Vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan valvonnassa on erityisesti huomioitava, että takuutoiminta perustuu pitkän tähtäimen itsekannattavuuden toteutumiseen, jonka tarkastelujaksona on pidetty 20:tä vuotta. Koska toiminta on valtion vastuulla, toiminnalle ei ole asetettu vähimmäisvakavaraisuustavoitetta. Pankkitoiminnassa käytetty vakavaraisuuslaskenta sopii vientitakuu- ja erityistakaustoimintaan huonosti ottaen huomioon yhtiön erityinen elinkeinopoliittinen tehtävä viennin edistäjänä. Vakavaraisuuden arviointi toteutetaan siten, että yhtiön vientitakuutoiminnan osalta toiminta on pitkällä tähtäimellä itsekannattavaa ja yhtiön konkreettinen toiminta on tämän pitkätähtäimen tavoitteen mukainen. Tätä toimintaa varten Finnvera Oyj raportoi jo tällä hetkellä määräjoin OECD:n sihteeristölle vientitakuutoiminnan itsekannattavuudesta. Tähän liittyen Finanssivalvonnan tulee seurata tätä raportointia sekä sitä, miten vientitakuutoiminta täyttää pitkällä tähtäimellä itsekannattavuusvaatimuksen ja sen, että erityisrahoitusyhtiön laissa säädettyä liiketoimintamallia sovelletaan asianmukaisella tavalla.

Lopuksi valvonnan järjestämisen osalta voidaan todeta, että valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annetun lain 8 a §:n 1 momentin mukaan, jossa säädetään tarkemmin rahoitustoimintaan sovellettavista säännöksistä, yhtiön on sen luotto- ja takaustoiminnassa sekä pääomatakuu ja -sijoitustoiminnassa noudatettava julkisia hallintotehtäviä hoitessaan hallintolain (434/2003) ja kielilain (423/2003) säännöksiä. Edelleen pykälän 2 momentin mukaan yhtiön palveluksessa olevaan henkilöstöön ja sen toimitusten jäseniin sovelletaan heidän suorittaessaan 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä, ja vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974). Vientitakuutoiminnan osalta julkisen hallintotehtävän hoitamisesta sekä virkavastuusta säädetään vastaavasti valtion vientitakuista annetun lain (422/2001) 11 §:ssä sekä vahingonkorvauslaissa. Koska valtion erityisrahoitusyhtiön toimijat ovat jo henkilöä koskevien virkavastuusäännösten alaisia, rahoitustoiminta-asioissa ei ole tarpeellista antaa Finanssivalvonnalle enää lisätehosteiksi sen käyttämiä Finanssivalvonnan yleisiä sanktioinstrumentteja henkilöitä kohtaan. Näin myös siksi, että luottolaitoslakia ei sovelleta valtion erityisrahoitusyhtiön toimintaan. Mikäli valtion erityisrahoitusyhtiön toimintaa haluttaisiin avata laajemmin luottolaitoslain soveltamisen suuntaan, tulisi kyseessä olevaa lakia arvioida sen valvontasäännöksiä olennaisesti laajemmin. Yhtiötä koskevista Finanssivalvonnan sanktioinstrumenteista säädetään 6 d §:ssä.

6 b §. Valvojan arvio. Valvojan arviota laadittaessa valvojan on sovellettava Euroopan Pankkiviranomaisen (European Banking Authority, EBA) 19.12.2014 antamaa ohjetta valvojan arviointiprosessin (SREP) yhteisistä menettelyistä ja menetelmistä (EBA/GL/2014/13) tai tämän korvaavaa myöhemmin vastaavasta asiasta antamaa ohjetta tai määräystä. Valvojan arviota annettaessa on kiinnitettävä huomiota siihen, että valvottava on valtion elinkeinopolitiikkaa harjoittava ja konkreettisesti täytäntöönpaneva toimija. Elinkeinopolitiikkaa koskevat kysymykset ja tämän arviointi eivät kuitenkaan liity valvojan arviossa käsiteltävään sisältöön. Valvoja voi luonnollisesti kuitenkin lausua näkemyksiään asioista, jotka liittyvät valvottavan yhtiön strategiaan ja sen täytäntöönpanoon. Valvoja toimittaa arvion yhtiölle toimittamisen ohella myös omistajaohjaajana toimivalle työ- ja elinkeinoministeriölle sekä valtiovarainministeriölle, koska valvonnan siirron yhtenä tarkoituksena ovat valtion riskienhallinnalliset perusteet.

6 c §. Yhtiön toiminnan seurantaluvut. Seurantamittareita voidaan käyttää Finnvera Oyj:n toiminnan arviointiin ja seurantaan vertailemalla lukujen muutoksia ja kehitystä kuvattaessa yhtiön toimintaa. Seurantamittareita ei voi käyttää Finnvera Oyj:n toiminnan arviointiin suhteessa luottolaitoksiin, koska Finnvera Oyj:llä ja luottolaitoksilla on rahoitustoimintakentässä eri tarkoitukset ja tavoitteet. Finnvera Oyj:llä tavoitteet liittyvät yhteiskunnallisen vaikuttavuuden lisäämiseen, missä riskien painopisteet ovat lähinnä luottoriskien ottamisessa edistettäessä elinkeinopoliittisesti kannatettavia hankkeita tilanteessa, jossa yksityiseltä rahoitussektorilta ei olisi saatavissa rahoitusta hankkeille.

Finnvera Oyj toimii siis markkinapuutealueella, missä luotto- ja rahoituslaitokset eivät määritelmän mukaisesti lähtökohtaisesti toimi. Tähän perustuen Finnvera Oyj:n rahoitusvalvonnassa käytetään seurantamittareita, jotka poikkeavat osin luottolaitosvalvonnasta. Mittarit kuvaavat varsinkin valtion erityisrahoitusyhtiön käytettävissä olevien pääomien riittävyyttä, sen rahoitus-toimintaan liittyvää luottoriskiä, maksuvalmiusasemaa sekä korkoriskiä. Edellä mainittuja yhtiön seurattavia riskin lähteitä ei voida pitää tyhjentävinä, vaan mittaristoa voidaan kehittää siten, että yhtiön riskiympäristön seurannan kattavuutta voidaan mahdollisilla uusilla seurantaluvuilla parantaa.

Yhtiön toiminnan seurantaluvuista ja niiden perusteista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

6 d §. Julkinen varoitus. Tehokkaan valvonnan toteuttamisen kannata on tarpeellista luoda edellytyksiä Finanssivalvonnalle tarvittaessa osoittaa julkinen moite valtion erityisrahoitusyhtiölle, mikäli valvojan edellytyksiin valvoa yhtiötä ja sen toimintaa ei yhtiössä tahallaan tai huolimattomuudesta myötävaikuteta tässä laissa säädettyllä tavalla. Finanssivalvonnalla on täysi harkintavalta julkisen varoituksen antamisen tilanteessa. Tässä harkinnassa tulisi kuitenkin ottaa huomioon se, että yhtiö on työ- ja elinkeinoministeriön omistajaohjauksessa ja yhtiö on valtioneuvoston elinkeinopolitiikkaa toteuttava toimija. Elinkeinopolitiikan toteuttamisessa yhtiö noudattaa valtioneuvostotasolla arvoituja ja tehtyjä ratkaisuja, jotka on harkittu kulloisessakin tilanteessa kaikkein tarkoituksenmukaisimmiksi. Näitä ratkaisuja täytäntöön laitettaessa Finnvera Oyj:llä ei ole täysin vapaata harkintavaltaa lopputuloksen osalta. Julkista varoitusta tulisi näin ollen käyttää lähinnä tilanteissa, jotka liittyvät erityisesti valvonnan toteuttamiseen ja tähän vaikuttaviin seikkoihin, mutta Finnvera Oyj:n elinkeinopoliittiseen rooliin liittyvissä tilanteissa hyvin varovaisesti. Finanssivalvonnan päätökseen julkisesta varoituksesta voidaan hakea muutosta valittamalla siitä Helsingin hallinto-oikeuteen Finanssivalvonnasta annetussa laissa säädettyssä järjestyksessä.

7.2 Laki Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n 6 momenttia edellä mainituilla perusteilla siten, että myös Finanssivalvonnan valvontatehtävistä säädetäisiin valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa. Lakiin otetaan maininta siitä, että Finanssivalvonta valvoo valtion erityisrahoitusyhtiötä valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (443/1998) säädetyllä tavalla. Lainsäädäntömielessä lisäysmuutos on tältä osin luonteeltaan tekninen.

7.3 Laki Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain muuttamisesta

Yhtiö maksaa sen rahoitusvalvonnasta Finanssivalvonnalle tämän normaalien maksuperusteiden mukaisesti.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa on edellä säädöskohtaisissa perusteluissa 6 §:n 4 momentissa kuvatulla tavalla tarkoitus säätää valvonnan sisällöstä ja sen perusteista sekä valvonnan osa-alueista. Tällä muutoksella korvataan nyt voimassa oleva muotoilu, jossa valvonnan sisältö on edellä kerrotulla tavalla sidottu Finanssivalvonnan luottolaitosten valvontaa koskevien periaatteiden noudattamiseen soveltuvin osin. Asetuksessa on tarkoitus tarkemmin säätää sitä, miten valvontaa konkreettisella tasolla toteutetaan ja esimerkiksi siitä, mitä Finanssivalvonnan ja Euroopan pankkiviranomaisen määräyksiä valtion erityisrahoitusyhtiön valvonnassa huomioidaan. Asetuksessa on tarkoitus säätää tarkemmin erityisesti kysymyksistä, jotka ovat valtion erityisrahoitusyhtiön tarkoituksen ja toiminnallisen elinkeinopoliittisen luonteen kannalta ominaisia yhtiölle, kun huomioidaan tämän erot kaupallisiin luottolaitoksiin nähden.

Kyseessä olevien seikkojen säätäminen asetustasolla on perusteltua muun ohessa syystä, että valtion erityisrahoitusyhtiön toiminta perustuu markkinapuutteen paikkaamiseen, ja tämä markkinapuute ei ole täysin stabiili olotila. Markkinapuutealue voi muuttua, jos kaupalliset rahoitus-toimijat näkevät edellytyksiä omalle toiminnalleen aikaisemmassa markkinapuuteympäristössä tai ne havaitsevat markkinoilla toimimisen edellytysten pitkälti kadonneen. Erityisrahoitusyhtiön toimintaan vaikuttavat yhtäältä politiikkaympäristössä tapahtuvat ja toisaalta myös liiketoimintaympäristössä tapahtuvat muutokset. Esimerkiksi pankkisääntelyssä tapahtuvat muutokset ovat vaikuttaneet siihen, että luottolaitokset ovat vetäytyneet joiltain osin rahoitusmarkkinoilta. Asetuksella säädettävän valvonnan sisällön pitää kyetä heijastelemaan niitä kysymyksiä, joilla valtion erityisrahoitusyhtiö on kytketty osaksi laajempaa rahoitustoiminnan kenttää, joka sisältää kaupallisen luottolaitostoiminnan rahoituskentän ja julkisen toimijan kattaman rahoituksen markkinapuutealueen, ja samalla käsitellä myös markkinapuutetoimijan omaleimaiset valvonnalliset kysymykset vastuuden kokonaisuudesta ja niiden keskittymistä syineen sekä vielä valvonnalliset näkökulmat valtion riskienhallintakenttään.

Asetuksen suunnitellusta sisällöstä voidaan todeta, että asetuksella säädettäviä valvonnallisia kohteita ovat liiketoimintaa koskevat yleiset edellytykset sekä hallinto- ja ohjausjärjestelmät, jotka kuvaavat valtion erityisrahoitusyhtiön valvonnan rakenteellista puolta. Riskienhallinta-osassa säädetään tarkemmin valtion erityisrahoitusyhtiön riskienhallintakysymyksistä riskityypittelyineen sekä lain 6 c §:n seurantalukujen määrittelyineen, jolta kohdin hallituksen esityksessä ehdotetaan mainitun pykälän 2 momentin mukaista asetuksen antovaltuutta. Lopuksi asetuksella on tarkoitus säätää myös Finanssivalvonnan ja Euroopan pankkiviranomaisen määräyksistä, joita valtion erityisrahoitusyhtiön valvonnassa tullaan käyttämään. Näistä määräyksistä rajataan pois sellaiset osat, jotka eivät sovellu kyseessä olevan yhtiön valvontaan. Näitä normeja

tulee aktiivisesti seurata ja tarvittaessa päivittää. Valvojalla ja valvonnassa tulee olla edellytyksiä jäsentää valvottavan toimintaa ja sen asianmukaisuutta suhteessa parhaaksi katsottuun yhtiön valvontakehikkoon. Nyt esitetty asetuseräluonnosmalli tarjoaa kattavan puitteen sille, miten valvottava ja valvontaa voidaan kokonaisuutena järjestää. Nykyinen voimassa olevan lain muotoilu valvonnan sisällöstä, jonka mukaan valvonnassa tulee soveltuvien osien noudattaa niitä periaatteita, joita Finanssivalvonta noudattaa luottolaitoksia valvoessaan, osoittaa konkreettisella tasolla sen vaikeuden, miten valvonnan sisältö voitaisiin lain tasolla ylipäänsä toteuttaa tarkkarajaisesti valtion erityisrahoitusyhtiön kohdalla. Esitetty lainsäädäntömuutos konkretisoi merkittävästi tätä yhtiön valvontaa ylipäänsä.

Tämänhetkinen asetuseräluonnos liitetään hallituksen esitykseen liitteeksi, ja asetus on tarkoitus antaa myöhemmin.

9 Voimaantulo

Valvonnan siirtäminen Finanssivalvonnan vastuulle merkitsee muutosta Finnvera Oyj:lle, Finanssivalvonnalle sekä myös rahoitusvalvonnasta nykyisin vastaavalle työ- ja elinkeinoministeriön sisäiselle tarkastukselle. Kaikkien mainittujen tahojen kannalta hallittu ja sujuva valvonnan siirto edellyttää riittävän pitkää voimaantuloaikaa. Finanssivalvonnan osalta siirto edellyttää Finnvera Oyj:n toimintaan tutustumista, valvonnan suunnittelua ja tarpeellisia henkilöstöresurssien lisäyksiä, jotta uusi valvontatehtävä ja sen joustava siirto työ- ja elinkeinoministeriöstä pystytään hoitamaan asianmukaisesti.

Vaikka valvonnan aineellinen sisältö ei siirron yhteydessä muutu, on valvojan vaihdos kuitenkin Finnvera Oyj:n kannalta merkittävä muutos, joka edellyttää muun ohessa Finanssivalvonnan käytäntöihin ja tulkintoihin perehtymistä sekä mahdollisesti tarkennuksia sisäisiin ohjeisiin ja prosesseihin. Tärkeänä kokonaisuutena Finanssivalvonnan, yhtiön sekä työ- ja elinkeinoministeriön kesken tulee käydä läpi muun muassa valvottavan yhtiön raportointi- sekä tietojenluovutuskokonaisuus. Yhtiö on hankintalain alainen julkinen hankintayksikkö, mistä seuraa se, että raportointiin tai muihin tarkoituksiin liittyvät järjestelmämuutokset ja -hankinnat tulee hankintalain mukaan kilpailuttaa. Käytännössä järjestelmämuutoksiin ja -hankintoihin liittyvään suunnitteluun, määrittelyyn, kilpailutukseen ja toteutukseen sekä vaiheittaiseen käyttöönottoon on varattava aikaa arviolta 12 – 24 kuukautta.

Edellä mainituista syistä lait ehdotetaan tulemaan voimaan keväällä 2024. Järjestelmämuutoksia ja -hankintoja sekä niiden perusteella tuotettavaa raportointia ja tiedonluovutusta voidaan toteuttaa muun muassa edellä mainituista syistä lain voimaantulon jälkeenkin työ- ja elinkeinoministeriön vahvistamassa aikataulussa.

10 Suhde muihin esityksiin

Eduskunnassa on vireillä hallituksen esitys HE 101/2022 vp. Siinä ehdotetaan muutettavaksi Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain 6 §:ää. Ehdotukset on sovittava yhteen.

11 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Tiedonsaantioikeuksia koskeva sääntely on merkityksellistä Suomen perustuslain 10 §:n 1 momentin kannalta. Kyseessä olevan tiedonsaantioikeuden tarkoituksena on kuitenkin se, että aiemman työ- ja elinkeinoministeriön valvontatoimen hoitaneen tahon sijaan tulee tiedonsaajaksi toinen valtiotoimija. Salassapitovelvollisuuden sivuuttava tiedonsaantioikeus on perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan sidottava, joko tiedon yksilöintiin tai tiedonsaannin välttä-

mättömyyteen (esimerkiksi PeVL 71/2014 vp ja PeVL 17/2016 vp). Yhtiön valvonnan toteuttamisen kannalta ei ole edellytyksiä valvontatoimen yleisestä luonteesta johtuen määritellä tarkkarajaisesti mainittua salassapitovelvollisuuden sivuuttavaa tiedonsaantioikeutta siitä syystä, että valvonnassa tarvittava tieto on valvontakysymyksissä vahvasti kontekstisidonnaista. Tämän vuoksi tiedonsaantioikeus pitää perustaa sen välttämättömyyteen. Tältä osin voidaan viitata useasti tässä hallituksen esityksessä mainittuun talousvaliokunnan mietintöön (TaVM 4/2019 vp), jossa on kuvattu vienninrahoituksen valtuuskorotuksen yhteydessä asiaan liittyviä kysymyksiä vastuiden merkittävästä kokonaismäärästä ja niiden keskittymisestä sekä keskittymisen syistä ja vielä riskienhallintaan liittyviä näkökohtia. Kun otetaan vielä huomioon, että nämä taloudelliset vastuut tulevat viimekädessä valtion kannettavaksi, on tiedonsaantioikeus välttämätön. Finanssivalvonta ei nimittäin kykene suoriutumaan siitä tehtävästä, joka sille tässä laissa säädetään, jos Finanssivalvonnalla ei ole välttämättömiä tiedonhankintaedellytyksiä. Mikäli olisi jokin muu keino taata Finanssivalvonnalle tämän tiedon saatavuus, tätä keinoa luonnollisesti käytettäisiin, mutta tällaista muuta keinoa ei ole havaittu. Työ- ja elinkeinoministeriön ja valtiovarainministeriön tiedonsaantioikeutta perustellaan SREP-raportin osalta valtion riskienhallintasyillä ja funktioilla tilanteessa, jossa yhtenä lainmuutoksen perusteena on valtion vastuiden kasvaminen ja yleinen riskienhallinta.

Suomen perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan tasavallan presidentti, valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia tässä perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Jos asetuksen antajasta ei ole erikseen säädetty, asetuksen antaa valtioneuvosto. Asiassa on kyse valtioneuvoston asetuksen antamisesta tilanteessa, jossa asetuksessa yksilöidään laissa säädettyjen valvonnan perusteiden ja sisällön muotoutumiseen liittyviä seikkoja, kuten valvontakohteen liiketoimintaa koskevia yleisiä edellytyksiä sekä sen hallintoa ja ohjausjärjestelmiä ja vielä riskienhallintaa. Lopuksi asetuksella säädetään konkreettisella tasolla valvontakohteen arvioinnissa käytettävistä Finanssivalvonnan ja Euroopan pankkiviranomaisen ohjeista ja määräyksistä, joista voimassaolevassa käytännössä on määrätty ministeriötason päätöksellä. Asetuksella annettaviksi tarkoitetut säännökset ovat asialliselta merkitykseltään asetuksen tasolle kuuluvia. Asetuksenantovaltuus rajoittuu valtuudessa mainittuihin seikkoihin, ja aiempaan lainsäädäntökäytäntöön suhteutettuna valtuuttavan lain ja sen nojalla annettavan asetuksen peruste on täsmällinen ja selvä (esimerkiksi PeVL38/2013 vp, PevL 10/2014 vp, PevL 11/2014 vp). Edellä *lakia alemman asteinen sääntely* –jaksossa on kuvattu tarkemmin asiaa ja laissa olevia asetuksenantovaltuuden perusteita.

Julkinen varoitus voidaan katsoa rangaistustyyppiseksi seuraukseksi. Vastaavan tyyppisiä kysymyksiä on arvioitu jo aiemmin perustuslakivaliokunnassa (PeVL 67/2002 vp ja PeVL 28/2008 vp). Julkista varoitusta koskevaan päätökseen tulee saada hakea muutosta valittamalla.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain (443/1998) 6 §:n 1 ja 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 6 §:n 1 momentti laissa 294/2017 ja 6 §:n 4 momentti laissa 1226/2010, sekä
lisätään 6 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1519/2009, 1226/2010, 294/2017 ja 763/2018, uusi 5 momentti ja lakiin uusi 6 a—6 d § seuraavasti:

6 §

Yhtiön tiedonantovelvollisuus ja valvonta

Yhtiön on annettava työ- ja elinkeinoministeriölle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sen pyynnöstä tietoja, jotka ovat tarpeen käsiteltäessä valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021-2028 annetussa laissa (758/2021) tarkoitettuja avustushakemuksia. Yhtiön ja yhtiön tilintarkastajan on annettava työ- ja elinkeinoministeriölle sen pyynnöstä myös muita yhtiön toimialaan kuuluvia tai yhtiön valvomiseksi tarpeellisia tietoja. Yhtiön ja yhtiön tilintarkastajan on annettava Finanssivalvonnalle 5 §:n salassapitovelvollisuuden tai muiden salassapitosäännösten estämättä välttämättömät tiedot yhtiön rahoitusvalvonnan toteuttamiseksi. Finanssivalvonnalla on valvontatehtävää varten oikeus saada tarvittava raportointi, tehdä lisätietopyyntöjä ja kutsua kuulemiseen, tehdä tarkastuskäyntejä sekä osallistua yhtiön hallituksen kokouksiin.

Yhtiön rahoitusvalvonnassa otetaan huomioon yhtiön tarkoituksesta ja toiminnasta johtuvat erityisrahoitusyhtiölle ominaiset seikat sekä yhtiön erot luottolaitoksiin ja näiden valvontakäytäntöihin nähden. Yhtiön rahoitusvalvonta koostuu seuraavista osa-alueista:

- 1) yhtiön liiketoimintaa koskevat yleiset edellytykset;
- 2) yhtiön hallinto ja ohjausjärjestelmä;
- 3) yhtiön riskienhallinta; ja
- 4) yhtiön rahoitusvalvonnassa käytettävät Finanssivalvonnan ja Euroopan pankkiviranomaisen ohjeet ja määräykset.

Tarkempia säännöksiä valvonnan sisällöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksen valmistelussa työ- ja elinkeinoministeriön tulee kuulla asiasta valtiovarainministeriötä ja Finanssivalvontaa.

6 a §

Valvonnan järjestämisestä

Yhtiön rahoitusvalvonnasta vastaa Finanssivalvonta. Valvonnassa on otettava huomioon, että yhtiöllä on elinkeinopoliittinen tehtävä. Valvonnan sisällössä huomioidaan yhtiön tämän lain 4 §:ssä ilmenevä yhtiön toimintaperiaate. Valvonta kohdistuu 6 §:n perusteella annettavan valtioneuvoston asetuksen mukaisiin yhtiön valvonnan osa-alueisiin ja yhtiön toiminnan sisäisiin

funktioihin sekä yhtiön vastuuasemaan ja sen kehitykseen. Finanssivalvonta voi tehdä stressitestejä osana valvontaa.

Vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan valvonnassa on erityisesti huomioitava, että vientitakuutoiminta perustuu kumulatiiviseen itsekannattavuuden toteutumiseen. Toiminnalle ei aseteta vähimmäisvakavaraisuusvaadetta. Vakavaraisuuden toteutumista arvioidaan sen perusteella, että yhtiön vientitakuutoiminta on kumulatiivisesti itsekannattavaa ja yhtiön toiminta on tässä laissa säädettyjen tavoitteiden mukaista.

6 b §

Valvojan arvio

Finanssivalvonnan on laadittava arvio siitä, täyttääkö yhtiön toiminta 6 ja 6 a §:ssä tarkoitetut vaatimukset. Arvioinnin laajuudessa ja arviointitiheydessä on otettava huomioon sen toiminnan laatu, laajuus ja monimuotoisuus sekä merkittävyys rahoitusmarkkinoiden kannalta. Finanssivalvonta toimittaa arvion yhtiölle, työ- ja elinkeinoministeriölle sekä valtiovarainministeriölle.

6 c §

Yhtiön toiminnan seurantaluvut

Yhtiön riskien arvioinnissa tulee ottaa huomioon erityisesti pääomien riittävyys, maksuvalmius, luottoriski, korkoriski, operatiivinen riski ja mahdolliset muut riskitekijät. Yhtiö laskee riskien arvioimista ja toiminnan kuvaamista varten säännöllisesti rahoitustoiminnassa yleisesti käytettäviä seurantalukuja. Finanssivalvonta valvoo seurantalukujen määrittelyä ja laskentaa.

Yhtiön toiminnan seurantaluvuista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

6 d §

Julkinen varoitus

Finanssivalvonta voi antaa yhtiölle julkisen varoituksen, jos yhtiö menettelee tahallaan tai huolimattomuudesta yhtiön rahoitusvalvontaa koskevien säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti.

Julkisesta varoituksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen Finanssivalvonnasta annetussa laissa (878/2008) säädettyssä järjestyksessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 6 momentti sellaisena kuin se on laissa 270/2021 seuraavasti:

4 §

Valvottavat

Finanssivalvonta valvoo valtion eläkerahaston ja Valtion ydinjätehuoltorahaston sijoitustoimintaa sekä sisäpiirirekisteriä ja sisäpiiri-ilmoitusta koskevien säännösten noudattamista, Kevan eläkelaitoksen rahoitustoiminnan suunnittelua ja sijoitustoimintaa sekä sisäpiirirekisteriä ja sisäpiiri-ilmoitusta koskevien säännösten noudattamista sekä kirkon eläkerahastoa. Finanssivalvonta valvoo valtion erityisrahoitusyhtiötä valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (443/1998) säädetyllä tavalla. Valvontatehtävistä säädetään lisäksi valtion eläkerahastosta annetussa laissa (1297/2006), ydinenergialaissa (990/1987), Kevasta annetussa laissa (66/2016) ja kirkkolaissa (1054/1993).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain (879/2008) 4 §:n 1 momentti ja 6 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 206/2022, sekä
lisätään 1 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 758/2012, 255/2013, 171/2014, 738/2016, 1443/2016, 359/2017, 576/2017, 894/2017, 1076/2017, 242/2018, 1111/2018, 217/2019, 575/2019, 964/2019, 271/2021, 955/2021 ja 206/2022, uusi 26 kohta seuraavasti:

1 §

Maksuvelvollinen

Finanssivalvonnan valvontamaksun on velvollinen suorittamaan:

26) valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (443/1998) tarkoitettu valtion erityisrahoitusyhtiö.

4 §

Suhteellinen valvontamaksu

Suhteellisen valvontamaksun maksuperuste ja maksun määrä prosentteina maksuperusteesta sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

Maksuvelvollinen	Maksuperuste	Maksun määrä prosentteina maksuperusteesta
luottolaitostoinnasta annetussa laissa (610/2014) tarkoitettu talletuspankki	taseen loppusumma	0,0027
luottolaitostoinnasta annetussa laissa tarkoitettu luottoyhteisö	taseen loppusumma	0,0027
maksulaitoslaissa tarkoitettu muu maksulaitos kuin sähkörahayhteisö	liikevaihto	0,24
maksulaitoslaissa tarkoitettu sähkörahayhteisö	taseen loppusumma	0,0027
vakuutusyhtiölaissa (521/2008) tarkoitettu vahinkovakuutusyhtiö	taseen loppusumma x 4	0,0027
vakuutusyhtiölaissa tarkoitettu henkivakuutusyhtiö	taseen loppusumma	0,0027
vakuutusyhtiölaissa tarkoitettu erillisyhtiö	taseen loppusumma	0,0027
työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa (354/1997) tarkoitettu työeläkevakuutusyhtiö	taseen loppusumma	0,0027
vakuutusyhdistyslaissa (1250/1987) tarkoitettu vakuutusyhdistys	taseen loppusumma x 4	0,0027
eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetussa laissa (951/2021) tarkoitettu eläkesäätiö ja eläkekassa	taseen loppusumma	0,0027
lisäeläkesäätiöistä ja lisäeläkekassoista annetussa laissa tarkoitettu lisäeläkesäätiö, lisäeläkekassa ja ETA-lisäeläkesäätiö ja ETA-lisäeläkekassa	taseen loppusumma	0,0027
vakuutuskassalaissa (948/2021) tarkoitettu sairauskassa	taseen loppusumma x 4	0,0027
vakuutuskassalaissa tarkoitettu muu vakuutuskassa kuin sairauskassa	taseen loppusumma	0,0027

maatalousyrittäjän eläkelaiissa (1280/2006) tarkoitettu Maatalousyrittäjien eläkelaitos	taseen loppu-summa	0,0027
merimieseläkelaiissa (1290/2006) tarkoitettu Merimies-eläkekassa	taseen loppu-summa x 0,4	0,0027
työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) tarkoitettu Työllisyysrahasto sekä Koulutusrahasto	taseen loppu-summa	0,0027
Tapaturmavakuutuskeskus, Liikennevakuutuskeskus, Potilasvakuutuskeskus, Ympäristövakuutuskeskus ja työttömyyskassalaissa (603/1984) tarkoitettu työttömyyskassojen tukikassa	taseen loppu-summa x 4	0,0027
valtion eläkerahastosta annetussa laissa (1297/2006) tarkoitettu valtion eläkerahasto, Kevasta annetussa laissa (66/2016) tarkoitettu Keva-niminen eläkelaitos, kirkkolaissa (1054/1993) tarkoitettu kirkon eläkerahasto ja ydinenergialaissa tarkoitettu (990/1987) Valtion ydinjätehuoltorahasto	taseen loppu-summa x 0,4	0,0027
ulkomaisen ETA-luottolaitoksen luokan I sivuliike	ETA-luottolaitoksen sivuliikkeen laskennallisen taseen loppusumma	0,0009
ulkomaisen ETA-luottolaitoksen luokan II sivuliike	ETA-luottolaitoksen sivuliikkeen laskennallisen taseen loppusumma	0,0014
ulkomaisen ETA-luottolaitoksen luokan III sivuliike	ETA-luottolaitoksen sivuliikkeen laskennallisen taseen loppusumma	0,0018
kolmannen maan luottolaitoksen sivuliike	kolmannen maan luottolaitoksen sivuliikkeen laskennallisen taseen loppusumma	0,0027

muun kuin sähkörahayhteisöä vastaavan ulkomaisen maksulaitoksen sivuliike, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen	liikevaihto	0,10
sellaisen sähkörahayhteisöä vastaavan ulkomaisen maksulaitoksen sivuliike, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen	taseen loppusumma	0,0009
sijoitusrahastolaissa tarkoitettu rahastoyhtiö	rahastoyhtiön Suomessa hallinnoimien sijoitusrahastojen varojen yhteismäärä	0,0021
lisämaksu rahastoyhtiölle, joka tarjoaa omaisuudenhoitoa tai sijoitusneuvontaa	omaisuudenhoidon ja sijoitusneuvonnan liikevaihto	0,32
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettu toimiluvan saanut vaihtoehtorahastojen hoitaja	vaihtoehtorahastojen hoitajan Suomessa hoitamien vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	0,0021
lisämaksu vaihtoehtorahastojen hoitajalle, joka tarjoaa vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 3 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua palvelua tai 3 luvun 3 §:ssä tarkoitettua liitännäispalvelua	näiden palvelutoimintojen liikevaihto	0,32
yhteisö, joka Suomessa toimiluvan nojalla sekä hallinnoi sijoitusrahastoa että hoitaa vaihtoehtorahastoa	Suomessa hallinnoitujen sijoitusrahastojen ja hoidettujen vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	0,0021
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettu pörssi	liikevaihto	1,24 ja vähintään 50 000 euroa

sijoituspalvelulain (747/2012) 6 luvun 1 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys	liikevaihto	0,32
sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys	liikevaihto	0,10
työttömyyskassalaissa tarkoitettu työttömyyskassa	jäsenmaksutulo	0,63
ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen sivuliike	liikevaihto	0,14
kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliike	liikevaihto	0,32
sellaisen ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön sivuliike, joka ei hallinnoi Suomessa sijoitusrahastoa	liikevaihto	0,14
sellaisen ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön sivuliike, joka hallinnoi Suomessa sijoitusrahastoa	ulkomaisen rahastoyhtiön Suomessa hallinnoimien sijoitusrahastojen varojen yhteismäärä	0,0017
ulkomainen ETA-rahastoyhtiö, jolla ei ole Suomessa sivuliikettä ja joka hallinnoi Suomessa sijoitusrahastoa	ulkomaisen rahastoyhtiön Suomessa hallinnoimien sijoitusrahastojen varojen yhteismäärä	0,0017
lisämaksu vaihtoehtorahastojen hoitajalle, jonka hoitama vaihtoehtorahasto on sijoittautunut ETA-valtioon tai kolmanteen maahan	vaihtoehtorahastojen hoitajan ulkomailla hoitamien vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	0,0010
sellaisen ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan sivuliike, joka ei hoida Suomessa vaihtoehtorahastoa	liikevaihto	0,14
sellaisen ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan sivuliike, joka hoitaa Suomessa vaihtoehtorahastoa	ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan Suomessa hoitamien vaihtoehtorahastojen	0,0017

	varojen yhteismäärä	
ETA-vaihtoehtorahastojen hoitaja, jolla ei ole Suomessa sivuliikettä ja joka hoitaa Suomessa vaihtoehtorahastoa	ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan Suomessa hoitamien vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	0,0017
kolmanteen maahan sijoittautuneen vaihtoehtorahastojen hoitajan sivuliike	liikevaihto	0,32
kolmannen maan vakuutusyhtiön sivuliike	vakuutusmaksutulo	0,029
joukkorahoituspalvelun tarjoamisesta annetun lain 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettu joukkorahoituspalvelun tarjoaja	liikevaihto	0,1
valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (443/1998) tarkoitettu valtion erityisrahoitusyhtiö	taseen loppusumma	0,0027

6 §

Muun maksuvelvollisen perusmaksu

Muun kuin 4 §:ssä tarkoitetun maksuvelvollisen perusmaksun määrä euroina sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

Maksuvelvollinen	Perusmaksu euroina
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu arvopaperikeskus	278 200
luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta annetussa laissa (1199/2014) tarkoitettu vanha talletussuojarahasto	12 840
luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu vakuusrahasto	2 140

maksulaitoslain 7, 7 a ja 7 b §:ssä tarkoitettuja palveluja tarjoava oikeushenkilö	1 070
maksulaitoslain 7, 7 a ja 7 b §:ssä tarkoitettuja palveluja tarjoava luonnollinen henkilö	214
sijoituspalvelulaissa tarkoitettu sijoittajien korvausrahasto	3 210
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain mukaisesti rekisteröitymisvelvollinen vaihtoehtorahastojen hoitaja, jolla ei ole rahastoyhtiön toimilupaa	1 070
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 10 luvun 2 §:n 3 momentin mukaisella poikkeusluvalla toimiva	2 140
sijoitusrahastolaissa tarkoitettu säilytisyhteisö	3 210
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettu säilytisyhteisö	3 210
yhteisö, joka on sijoitusrahastolain ja vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain mukainen säilytisyhteisö	5 350
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettu erityinen säilytisyhteisö	2 140
talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa (599/2010) tarkoitettu talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö	6 420
luottolaitoksen ja vakuutusyhtiön omistusyhteisö sekä rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (699/2004) tarkoitettua ryhmittymän omistusyhteisö	10 700
pörssin ja arvopaperikeskuksen omistusyhteisö	10 700

sijoituspalveluyrityksen ja vakuutusyhdistyksen omistusyhteisö	1 070
vakuutusten tarjoamisesta annetussa laissa tarkoitettu vakuutusmeklari ja sivutoiminen vakuutusmeklari	1 070 ja 193 euron korotus jokaista vakuutusmeklariyrityksen tai yksityisen elinkeinonharjoittajan palveluksessa olevaa valvontamaksun määräämisvuotta edeltävän vuoden päättyessä rekisteröityä vakuutusmeklaria kohden.
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu tilinhoitaja	6 420
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu keskusvastapuoli	160 500
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu selvitysosapuoli	12 840
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 9 §:n 2 momentissa tarkoitettu selvitysrasto ja 4 luvun 5 §:ssä tarkoitettu kirjausrahasto	2 140
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla Suomessa kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseenlaskija	16 585 ja 17 120 euron korotus, jos osakkeelle on EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 2 artiklan 17 kohdassa tarkoitettut likvidit markkinat
suomalainen yhtiö, jonka liikkeeseenlaskema osake on otettu hakemuksesta kaupankäynnin kohteeksi kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla yksinomaan muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa	13 375

kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla Suomessa kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseenlaskija, jos kysymyksessä on tämän lain 4 §:ssä tarkoitettu maksuvelvollinen tai jos liikkeeseenlaskijan kotipaikka ei ole Suomessa	11 235 ja 11 770 euron korotus, jos osakkeelle on kaupankäynnistä EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 2 artiklan 17 kohdassa tarkoitettut likvidit markkinat.
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla Suomessa kaupankäynnin kohteena olevan muun arvopaperin kuin osakkeen liikkeeseenlaskija	3 210
suomalainen yhtiö, jonka liikkeeseenlaskema muu arvopaperi kuin osake on otettu hakemuksesta kaupankäynnin kohteeksi kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla yksinomaan muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa	3 210
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettussa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena Suomessa hakemuksesta olevan osakkeen liikkeeseenlaskija	4 280
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettussa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena Suomessa hakemuksesta olevan muun arvopaperin kuin osakkeen liikkeeseenlaskija	1 070
asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 6 §:n mukaisesti rekisteröity suomalainen luotonvälittäjä, joka ei toimi minkään luotonantajan asiamiehenä	1 200
Eläketurvakeskus	10 700
liikennevahinkolautakunta ja potilasvahinkolautakunta	1 070

Finanssivalvonnasta annetun lain 5 §:n 26 kohdassa tarkoitettu toimintayksikkö	19 260
ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa (398/1995) tarkoitetun ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön sivuliike	1 070
lisäeläkesäätiöistä ja lisäeläkekassoista annetussa laissa tarkoitettu ulkomainen ETA-lisäeläkelaitos, jolla on Suomessa sivuliike	1 070
kolmannen maan luottolaitoksen edustusto	1 070
vakuutusten tarjoamisesta annetussa laissa tarkoitettu vakuutusedustaja ja sivutoiminen vakuutusedustaja, joka on rekisteröity muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa ja jolla on Suomessa sivuliike	321
sellainen markkinarakennetoimija-asetuksen 2 artiklan 8 alakohdassa tarkoitettu finanssialalla toimiva vastapuoli, 9 alakohdassa tarkoitettu finanssialan ulkopuolinen vastapuoli ja 10 alakohdassa tarkoitettu eläkejärjestelmä, jonka kotivaltio on Suomessa	10 700
asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 2 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettu ulkomainen luotonvälittäjä, jolla on Suomessa sivuliike	400
joukkolainanhaltijoiden edustajasta annetussa laissa tarkoitettu rekisteröity edustaja	2 140
Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n 2 momentin 15 kohdassa tarkoitettu hyväksytty julkistamisjärjestely tai hyväksytty ilmoitusjärjestelmä	10 700

Finanssivalvonnasta annetun lain 5 §:n 32 kohdassa tarkoitettu vertailuarvon hallinnoija	3 000
Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n 4 momentin 10 kohdassa tarkoitettu vertailuarvon hallinnoija	5 000
Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n 2 momentin 13 kohdassa tarkoitettu arvopaperistamisen tarkastaja	5 000
sijoituspalvelulain 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettu kolmannen maan yritys, joka tarjoaa palveluja sivuliikettä perustamatta	3 210
virtuaalivaluutan tarjoaja	2 140
valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (443/1998) tarkoitettu valtion erityisrahoitusyhtiö	6 420

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 24.11.2022

Pääministeri

Sanna Marin

Elinkeinoministeri Mika Lintilä

1.

Laki

valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain (443/1998) 6 §:n 1 ja 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 6 §:n 1 momentti laissa 294/2017 ja 6 §:n 4 momentti laissa 1226/2010, sekä

lisätään 6 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1519/2009, 1226/2010, 294/2017 ja 763/2018, uusi 5 momentti ja lakiin uusi 6 a—6 d § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

6 §

Yhtiön tiedonantovelvollisuus ja valvonta

Yhtiön on annettava työ- ja elinkeinoministeriölle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sen pyynnöstä tietoja, jotka ovat tarpeen käsiteltäessä *valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetussa laissa (9/2014)* tarkoitettuja avustushakemuksia. Yhtiön ja yhtiön tilintarkastajan on annettava työ- ja elinkeinoministeriölle sen pyynnöstä myös muita yhtiön toimialaan kuuluvia tai yhtiön valvomiseksi tarpeellisia tietoja.

Yhtiön valvonnassa tulee soveltuvin osin ottaa huomioon ne periaatteet, joita Finanssivalvonta noudattaa luottolaitoksia valvoessaan.

Ehdotus

6 §

Yhtiön tiedonantovelvollisuus ja valvonta

Yhtiön on annettava työ- ja elinkeinoministeriölle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sen pyynnöstä tietoja, jotka ovat tarpeen käsiteltäessä *valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 annetussa laissa (758/2021)* tarkoitettuja avustushakemuksia. Yhtiön ja yhtiön tilintarkastajan on annettava työ- ja elinkeinoministeriölle sen pyynnöstä myös muita yhtiön toimialaan kuuluvia tai yhtiön valvomiseksi tarpeellisia tietoja. *Yhtiön ja yhtiön tilintarkastajan on annettava Finanssivalvonnalle 5 §:n salassapitovelvollisuuden tai muiden salassapitosäännösten estämättä välttämättömät tiedot yhtiön rahoitusvalvonnan toteuttamiseksi. Finanssivalvonnalla on valvontatehtävää varten oikeus saada tarvittava raportointi, tehdä lisätietopyyntöjä ja kutsua kuulemiseen, tehdä tarkastuskäyntejä sekä osallistua yhtiön hallituksen kokouksiin.*

Yhtiön rahoitusvalvonnassa otetaan huomioon yhtiön tarkoituksesta ja toiminnasta johtuvat erityisrahoitusyhtiölle ominaiset seikat

sekä yhtiön erot luottolaitoksiin ja näiden valvontakäytäntöihin nähden. Yhtiön rahoitusvalvonta koostuu seuraavista osa-alueista:

1) yhtiön liiketoimintaa koskevat yleiset edellytykset;

2) yhtiön hallinto ja ohjausjärjestelmä;

3) yhtiön riskienhallinta; ja

4) yhtiön rahoitusvalvonnassa käytettävät Finanssivalvonnan ja Euroopan pankkiviranomaisen ohjeet ja määräykset.

Tarkempia säännöksiä valvonnan sisällöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksen valmistelussa työ- ja elinkeinoministeriön tulee kuulla asiasta valtiovarainministeriötä ja Finanssivalvontaa.

6 a §

Valvonnan järjestämisestä

Yhtiön rahoitusvalvonnasta vastaa Finanssivalvonta. Valvonnassa on otettava huomioon, että yhtiöllä on elinkeinopoliittinen tehtävä. Valvonnan sisällössä huomioidaan yhtiön tämän lain 4 §:ssä ilmenevä yhtiön toimintaperiaate. Valvonta kohdistuu 6 §:n perusteella annettavan valtioneuvoston asetuksen mukaisiin yhtiön valvonnan osa-alueisiin ja yhtiön toiminnan sisäisiin funktioihin sekä yhtiön vastuusasemaan ja sen kehitykseen. Finanssivalvonta voi tehdä stressitestejä osana valvontaa.

Vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan valvonnassa on erityisesti huomioitava, että vientitakuutoiminta perustuu kumulatiiviseen itsekannattavuuden toteutumiseen. Toiminnalle ei aseteta vähimmäisvakavaraisuusvaadetta. Vakavaraisuuden toteutumista arvioidaan sen perusteella, että yhtiön vientitakuutoiminta on kumulatiivisesti itsekannattavaa ja yhtiön toiminta on tässä laissa säädettyjen tavoitteiden mukaista.

6 b §

Valvojan arvio

Finanssivalvonnan on laadittava arvio siitä, täyttääkö yhtiön toiminta 6 ja 6 a §:ssä tarkoitettut vaatimukset. Arvioinnin laajuudessa ja arviointitiheydessä on otettava huomioon sen toiminnan laatu, laajuus ja monimuotoisuus sekä merkittävyys rahoitusmarkkinoiden kannalta. Finanssivalvonta toimittaa arvion yhtiölle, työ- ja elinkeinoministeriölle sekä valtiovarainministeriölle.

6 c §

Yhtiön toiminnan seurantaluvut

Yhtiön riskien arvioinnissa tulee ottaa huomioon erityisesti pääomien riittävyys, maksuvalmius, luottoriski, korkoriski, operatiivinen riski ja mahdolliset muut riskitekijät. Yhtiö laskee riskien arvioimista ja toiminnan kuvaamista varten säännöllisesti rahoitustoiminnassa yleisesti käytettäviä seurantalukuja. Finanssivalvonta valvoo seurantalukujen määrittelyä ja laskentaa.

Yhtiön toiminnan seurantaluvuista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

6 d §

Julkinen varoitus

Finanssivalvonta voi antaa yhtiölle julkisen varoituksen, jos yhtiö menettelee tahallaan tai huolimattomuudesta yhtiön rahoitusvalvontaa koskevien säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti.

Julkisesta varoituksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen Finanssivalvonnasta annetussa laissa (878/2008) säädetyssä järjestyksessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

2.

Laki

Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 6 momentti, sellaisena kuin se on laissa 270/2021 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Valvottavat

Valvottavat

Finanssivalvonta valvoo valtion eläkerahaston ja Valtion ydinjätehuoltorahaston sijoitustoimintaa sekä sisäpiirirekisteriä ja sisäpiiri-ilmoitusta koskevien säännösten noudattamista, Keva-nimisen eläkelaitoksen rahoitustoiminnan suunnittelua ja sijoitustoimintaa sekä sisäpiirirekisteriä ja sisäpiiri-ilmoitusta koskevien säännösten noudattamista sekä kirkon eläkerahastoa. Valvontatehtävistä säädetään lisäksi valtion eläkerahastosta annetussa laissa (1297/2006), ydinenergialaissa (990/1987), Kevasta annetussa laissa (66/2016) ja kirkkolaissa (1054/1993).

Finanssivalvonta valvoo valtion eläkerahaston ja Valtion ydinjätehuoltorahaston sijoitustoimintaa sekä sisäpiirirekisteriä ja sisäpiiri-ilmoitusta koskevien säännösten noudattamista, Keva-nimisen eläkelaitoksen rahoitustoiminnan suunnittelua ja sijoitustoimintaa sekä sisäpiirirekisteriä ja sisäpiiri-ilmoitusta koskevien säännösten noudattamista sekä kirkon eläkerahastoa. *Finanssivalvonta valvoo valtion erityisrahoitusyhtiötä valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (443/1998) säädetyllä tavalla.* Valvontatehtävistä säädetään lisäksi valtion eläkerahastosta annetussa laissa (1297/2006), ydinenergialaissa (990/1987), Kevasta annetussa laissa (66/2016) ja kirkkolaissa (1054/1993).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

3.

Laki

Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain (879/2008) 4 §:n 1 momentti ja 6 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 206/2022, sekä
lisätään 1 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 758/2012, 255/2013, 171/2014, 738/2016, 1443/2016, 359/2017, 576/2017, 894/2017, 1076/2017, 242/2018, 1111/2018, 217/2019, 575/2019, 964/2019, 271/2021, 955/2021 ja 206/2022, uusi 26 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Maksuvelvollinen

Maksuvelvollinen

Finanssivalvonnan valvontamaksun on velvollinen suorittamaan:

Finanssivalvonnan valvontamaksun on velvollinen suorittamaan:

26) valtion erityisrahoitusyhtiöstä annettussa laissa (443/1998) tarkoitettu valtion erityisrahoitusyhtiö.

4 §

4 §

Suhteellinen valvontamaksu

Suhteellinen valvontamaksu

Suhteellisen valvontamaksun maksuperuste ja maksun määrä prosentteina maksuperusteesta sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

Suhteellisen valvontamaksun maksuperuste ja maksun määrä prosentteina maksuperusteesta sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

Maksuvelvollinen	Maksuperuste	Maksun määrä prosentteina maksuperusteesta
luottolaitostoinnasta annetussa laissa (610/2014) tarkoitettu talletuspankki	taseen loppusumma	0,0027
luottolaitostoinnasta annetussa laissa tarkoitettu luottoyhteisö	taseen loppusumma	0,0027

maksulaitoslaissa tarkoitettu muu maksulaitos kuin sähkörahayhteisö	liikevaihto	0,24
maksulaitoslaissa tarkoitettu sähkörahayhteisö	taseen loppusumma	0,0027
vakuutusyhtiölaissa (521/2008) tarkoitettu vahinkovakuutusyhtiö	taseen loppusumma x 4	0,0027
vakuutusyhtiölaissa tarkoitettu henkivakuutusyhtiö	taseen loppusumma	0,0027
vakuutusyhtiölaissa tarkoitettu erillisyyhtiö	taseen loppusumma	0,0027
työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa (354/1997) tarkoitettu työeläkevakuutusyhtiö	taseen loppusumma	0,0027
vakuutusyhdistyslaissa (1250/1987) tarkoitettu vakuutusyhdistys	taseen loppusumma x 4	0,0027
eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetussa laissa (951/2021) tarkoitettu eläkesäätiö ja eläkekassa	taseen loppusumma	0,0027
lisäeläkesäätiöistä ja lisäeläkekassoista annetussa laissa tarkoitettu lisäeläkesäätiö, lisäeläkekassa ja ETA-lisäeläkesäätiö ja ETA-lisäeläkekassa	taseen loppusumma	0,0027
vakuutuskassalaissa (948/2021) tarkoitettu sairauskassa	taseen loppusumma x 4	0,0027
vakuutuskassalaissa tarkoitettu muu vakuutuskassa kuin sairauskassa	taseen loppusumma	0,0027
maatalousyrittäjän eläkelaislaissa (1280/2006) tarkoitettu Maatalousyrittäjien eläkelaitos	taseen loppusumma	0,0027
merimieseläkelaislaissa (1290/2006) tarkoitettu Merimieseläkekassa	taseen loppusumma x 0,4	0,0027
työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) tarkoitettu Työllisyysrahasto sekä Koulutusrahasto	taseen loppusumma	0,0027
Tapaturmavakuutuskeskus, Liikennevakuutuskeskus, Potilasvakuutuskeskus, Ympäristövakuutuskeskus ja työttömyyskassalaissa (603/1984) tarkoitettu työttömyyskassojen tukikassa	taseen loppusumma x 4	0,0027

valtion eläkerahastosta annetussa laissa (1297/2006) tarkoitettu valtion eläkerahasto, Kevasta annetussa laissa (66/2016) tarkoitettu Keva-niminen eläkelaitos, kirkkolaissa (1054/1993) tarkoitettu kirkon eläkerahasto ja ydinenergialaissa tarkoitettu (990/1987) Valtion ydinjätehuoltorahasto	taseen loppusumma x 0,4	0,0027
ulkomaisen ETA-luottolaitoksen luokan I sivuliike	ETA-luottolaitoksen sivuliikkeen laskennallisen taseen loppusumma	0,0009
ulkomaisen ETA-luottolaitoksen luokan II sivuliike	ETA-luottolaitoksen sivuliikkeen laskennallisen taseen loppusumma	0,0014
ulkomaisen ETA-luottolaitoksen luokan III sivuliike	ETA-luottolaitoksen sivuliikkeen laskennallisen taseen loppusumma	0,0018
kolmannen maan luottolaitoksen sivuliike	kolmannen maan luottolaitoksen sivuliikkeen laskennallisen taseen loppusumma	0,0027
muun kuin sähkörahayhteisöä vastaavan ulkomaisen maksulaitoksen sivuliike, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen	liikevaihto	0,10
sellaisen sähkörahayhteisöä vastaavan ulkomaisen maksulaitoksen sivuliike, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen	taseen loppusumma	0,0009
sijoitusrahastolaissa tarkoitettu rahastoyhtiö	rahastoyhtiön Suomessa hal-	0,0021

	linnoimien sijoitusrahastojen varojen yhteismäärä	
lisämaksu rahastoyhtiölle, joka tarjoaa omaisuudenhoitoa tai sijoitusneuvontaa	omaisuudenhoidon ja sijoitusneuvonnan liikevaihto	0,32
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitetun toimiluvan saanut vaihtoehtorahastojen hoitaja	vaihtoehtorahastojen hoitajan Suomessa hoitamien vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	0,0021
lisämaksu vaihtoehtorahastojen hoitajalle, joka tarjoaa vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 3 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua palvelua tai 3 luvun 3 §:ssä tarkoitettua liitännäispalvelua	näiden palvelutoimintojen liikevaihto	0,32
yhteisö, joka Suomessa toimiluvan nojalla sekä hallinnoi sijoitusrahastoa että hoitaa vaihtoehtorahastoa	Suomessa hallinnoitujen sijoitusrahastojen ja hoidettujen vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	0,0021
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettu pörssi	liikevaihto	1,24 ja vähintään 50 000 euroa
sijoituspalvelulain (747/2012) 6 luvun 1 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys	liikevaihto	0,32
sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys	liikevaihto	0,10
työttömyyskassalaissa tarkoitettu työttömyyskassa	jäsenmaksutulo	0,63

ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen sivuliike	liikevaihto	0,14
kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliike	liikevaihto	0,32
sellaisen ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön sivuliike, joka ei hallinnoi Suomessa sijoitusrahastoa	liikevaihto	0,14
sellaisen ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön sivuliike, joka hallinnoi Suomessa sijoitusrahastoa	ulkomaisen rahastoyhtiön Suomessa hallinnoimien sijoitusrahastojen varojen yhteismäärä	0,0017
ulkomainen ETA-rahastoyhtiö, jolla ei ole Suomessa sivuliikettä ja joka hallinnoi Suomessa sijoitusrahastoa	ulkomaisen rahastoyhtiön Suomessa hallinnoimien sijoitusrahastojen varojen yhteismäärä	0,0017
lisämaksu vaihtoehtorahastojen hoitajalle, jonka hoitama vaihtoehtorahasto on sijoittautunut ETA-valtioon tai kolmanteen maahan	vaihtoehtorahastojen hoitajan ulkomailla hoitamien vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	0,0010
sellaisen ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan sivuliike, joka ei hoida Suomessa vaihtoehtorahastoa	liikevaihto	0,14
sellaisen ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan sivuliike, joka hoitaa Suomessa vaihtoehtorahastoa	ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan Suomessa hoitamien vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	0,0017

ETA-vaihtoehtorahastojen hoitaja, jolla ei ole Suomessa sivuliikettä ja joka hoitaa Suomessa vaihtoehtorahastoa	ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan Suomessa hoitamien vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	0,0017
kolmanteen maahan sijoittautuneen vaihtoehtorahastojen hoitajan sivuliike	liikevaihto	0,32
kolmannen maan vakuutusyhtiön sivuliike	vakuutusmaksutulo	0,029
joukkorahoituspalvelun tarjoamisesta annetun lain 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettu joukkorahoituspalvelun tarjoaja	liikevaihto	0,1
<i>valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (443/1998) tarkoitettu valtion erityisrahoitusyhtiö</i>	<i>taseen loppusumma</i>	<i>0,0027</i>

6 §

Muun maksuvelvollisen perusmaksu

Muun kuin 4 §:ssä tarkoitetun maksuvelvollisen perusmaksun määrä euroina sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

6 §

Muun maksuvelvollisen perusmaksu

Muun kuin 4 §:ssä tarkoitetun maksuvelvollisen perusmaksun määrä euroina sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

Maksuvelvollinen	Perusmaksu euroina
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu arvopaperikeskus	278 200
luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta annetussa laissa (1199/2014) tarkoitettu vanha talletussuojarahasto	12 840

luottolaitostoinnista annetussa laissa tarkoitettu vakuusraho	2 140
maksulaitoslain 7, 7 a ja 7 b §:ssä tarkoitettuja palveluja tarjoava oikeushenkilö	1 070
maksulaitoslain 7, 7 a ja 7 b §:ssä tarkoitettuja palveluja tarjoava luonnollinen henkilö	214
sijoituspalvelulaissa tarkoitettu sijoittajien korvausraho	3 210
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain mukaisesti rekisteröitymisvelvollinen vaihtoehtorahastojen hoitaja, jolla ei ole rahastoyhtiön toimilupaa	1 070
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 10 luvun 2 §:n 3 momentin mukaisella poikkeusluvalla toimiva	2 140
sijoitusrahastolaissa tarkoitettu säilytisyhteisö	3 210
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettu säilytisyhteisö	3 210
yhteisö, joka on sijoitusrahastolain ja vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain mukainen säilytisyhteisö	5 350
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettu erityinen säilytisyhteisö	2 140
talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa (599/2010) tarkoitettu talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö	6 420

luottolaitoksen ja vakuutusyhtiön omistusyhteisö sekä rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (699/2004) tarkoitetun ryhmittymän omistusyhteisö	10 700
pörssin ja arvopaperikeskuksen omistusyhteisö	10 700
sijoituspalveluyrityksen ja vakuutusyhdistyksen omistusyhteisö	1 070
vakuutusten tarjoamisesta annetussa laissa tarkoitettu vakuutusmeklari ja sivutoiminen vakuutusmeklari	1 070 ja 193 euron korotus jokaista vakuutusmeklariyrityksen tai yksityisen elinkeinonharjoittajan palveluksessa olevaa valvontamaksun määräämisvuotta edeltävän vuoden päättyessä rekisteröityä vakuutusmeklaria kohden.
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu tilinhoitaja	6 420
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu keskusvastapuoli	160 500
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu selvitysosapuoli	12 840
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 9 §:n 2 momentissa tarkoitettu selvitysrahasto ja 4 luvun 5 §:ssä tarkoitettu kirjausrahasto	2 140
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla Suomessa kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseenlaskija	16 585 ja 17 120 euron korotus, jos osakkeelle on EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 2 artiklan 17 kohdassa tarkoitettut likvidit markkinat

suomalainen yhtiö, jonka liikkeeseenlaskema osake on otettu hakemuksesta kaupankäynnin kohteeksi kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitetulla säännellyllä markkinalla yksinomaan muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa	13 375
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitetulla säännellyllä markkinalla Suomessa kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseenlaskija, jos kysymyksessä on tämän lain 4 §:ssä tarkoitettu maksuvelvollinen tai jos liikkeeseenlaskijan kotipaikka ei ole Suomessa	11 235 ja 11 770 euron korotus, jos osakkeelle on kaupankäynnistä EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 2 artiklan 17 kohdassa tarkoitetut likvidit markkinat.
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitetulla säännellyllä markkinalla Suomessa kaupankäynnin kohteena olevan muun arvopaperin kuin osakkeen liikkeeseenlaskija	3 210
suomalainen yhtiö, jonka liikkeeseenlaskema muu arvopaperi kuin osake on otettu hakemuksesta kaupankäynnin kohteeksi kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitetulla säännellyllä markkinalla yksinomaan muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa	3 210
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitetussa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena Suomessa hakemuksesta olevan osakkeen liikkeeseenlaskija	4 280
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitetussa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestel-	1 070

mässä kaupankäynnin kohteena Suomessa hakemuksesta olevan muun arvopaperin kuin osakkeen liikkeenlaskija	
asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjästä annetun lain 6 §:n mukaisesti rekisteröity suomalainen luotonvälittäjä, joka ei toimi minkään luotonantajan asiamiehenä	1 200
Eläketurvakeskus	10 700
liikennevahinkolautakunta ja potilasvahinkolautakunta	1 070
Finanssivalvonnasta annetun lain 5 §:n 26 kohdassa tarkoitettu toimintayksikkö	19 260
ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa (398/1995) tarkoitetun ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön sivuliike	1 070
lisäeläkesäätiöistä ja lisäeläkekassoista annetussa laissa tarkoitettu ulkomainen ETA-lisäeläkelaitos, jolla on Suomessa sivuliike	1 070
kolmannen maan luottolaitoksen edustusto	1 070
vakuutusten tarjoamisesta annetussa laissa tarkoitettu vakuutusedustaja ja sivutoiminen vakuutusedustaja, joka on rekisteröity muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa ja jolla on Suomessa sivuliike	321
sellainen markkinarakennetoimija-asetuksen 2 artiklan 8 alakohdassa tarkoitettu finanssialalla toimiva vasta-	10 700

puoli, 9 alakohdassa tarkoitettu finanssialan ulkopuolinen vastapuoli ja 10 alakohdassa tarkoitettu eläkejärjestelmä, jonka kotivaltio on Suomessa	
asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjästä annetun lain 2 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettu ulkomainen luotonvälittäjä, jolla on Suomessa sivuliike	400
joukkolainanhaltijoiden edustajasta annetussa laissa tarkoitettu rekisteröity edustaja	2 140
Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n 2 momentin 15 kohdassa tarkoitettu hyväksytty julkistamisjärjestely tai hyväksytty ilmoitusjärjestelmä	10 700
Finanssivalvonnasta annetun lain 5 §:n 32 kohdassa tarkoitettu vertailuarvon hallinnoija	3 000
Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n 4 momentin 10 kohdassa tarkoitettu vertailuarvon hallinnoija	5 000
Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n 2 momentin 13 kohdassa tarkoitettu arvopaperistamisen tarkastaja	5 000
sijoituspalvelulain 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettu kolmannen maan yritys, joka tarjoaa palveluja sivuliikettä perustamatta	3 210
virtuaalivaluutan tarjoaja	2 140
<i>valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (443/1998) tarkoitettu valtion erityisrahoitusyhtiö</i>	<i>6 420</i>

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valtioneuvoston asetus

valtion erityisrahoitusyhtiön rahoitusvalvonnasta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain (443/1998) 6 ja 6 c §:n nojalla:

Liiketoimintaa koskevat yleiset edellytykset

1 §

Liiketapahtumien kirjaaminen

Yhtiöllä tulee olla sellainen kirjanpitojärjestelmän ja muiden tietojärjestelmien kuvaus ja yhtiön on kirjattava liiketapahtumansa siten, että Finanssivalvonta voi riittävästi todentaa niiden tietojen oikeellisuuden, jotka yhtiön on lain ja sen nojalla annettujen säädösten ja määräysten mukaan ilmoitettava Finanssivalvonnalle.

2 §

Ulkoistamisen edellytykset

Yhtiö voi ulkoistaa liiketoimintansa kannalta merkittäviä toimintojaan, jos se ei haittaa yhtiön riskien hallintaa, sisäistä valvontaa eikä muuten merkittävästi yhtiön liiketoiminnan hoitamista. Julkisen vallan siirto edellyttää lain määräystä.

Toiminto on yhtiön toiminnan kannalta merkittävä, jos virhe tai puute sen suorittamisessa voi haitata olennaisesti toimintaa koskevien lakien, niiden nojalla annettujen säännösten tai määräysten noudattamista, yhtiön taloudellista asemaa tai liiketoiminnan jatkuvuutta.

Yhtiön on huolehdittava siitä, että se saa ulkoistettua toimintaa hoitavalta taholta yhtiön viiranomaisvalvonnan, riskien hallinnan ja sisäisen valvonnan edellyttämät tarpeelliset tiedot, sekä siitä, että sillä on oikeus luovuttaa tiedot edelleen Finanssivalvonnalle.

Jos yhtiö aikoo ulkoistaa liiketoimintansa kannalta merkittävän toiminnon muulle kuin samaan konserniin kuuluvalle, yhtiön on ilmoitettava ulkoistamisesta etukäteen Finanssivalvonnalle. Yhtiön ja ulkoistettua toimintaa hoitavan välisessä sopimussuhteessa tapahtuvista merkittävistä muutoksista on ilmoitettava Finanssivalvonnalle. Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksen sisällöstä.

3 §

Asiakkaan tunteminen

Yhtiön on tunnettava asiakkaansa. Yhtiön on lisäksi tunnistettava asiakkaan tosiasiallinen edunsaaja ja henkilö, joka toimii asiakkaan lukuun, sekä tarvittaessa todennettava tämän henkilöllisyys. Asiakkaan tuntemisessa on lisäksi voimassa, mitä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa säädetään.

Hallinto- ja ohjausjärjestelmät

4 §

Hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevat yleiset vaatimukset

Yhtiöllä tulee olla sen toiminnan laatuun, laajuuteen ja monimuotoisuuteen nähden kattavat ja oikeasuhteiset hallinto- ja ohjausjärjestelmät, joilla varmistetaan yhtiön tehokas ja hyvien liikeperiaatteiden mukainen johtaminen, sekä se, että yhtiön hallitus voi tehokkaasti valvoa yhtiön johtamista. Yhtiön hallituksen tulee hyväksyä yhtiön riskistrategia ja muut strategiset tavoitteet sekä huolehtia siitä, että niiden noudattamista valvotaan luotettavasti.

Yhtiön hallituksen on huolehdittava siitä, että yhtiön sisäiset valvontajärjestelmät ovat luotettavia. Näihin kuuluvat taloudellista raportointia, taloutta, toimintaa, yhtiötä koskevan sääntelyn ja sisäisten toimintaperiaatteiden sekä yhtiön tiedonantovelvollisuuden täyttämistä koskevat menettelytavat, niiden noudattaminen ja valvonta. Yhtiön riskinoton ja riskienhallintajärjestelmien on täytettävä 8-28 § vaatimukset. Hallituksen on arvioitava säännöllisesti yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmien tehokkuutta ja ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin puutteiden korjaamiseksi.

Mitä säädetään tässä luvussa yhtiöstä ja sen hallinto- ja ohjausjärjestelmistä sekä riskien hallintaa koskevassa luvussa riskienhallinnasta sovelletaan konsernitasolla, kattaen myös tytäryhtiöt.

5 §

Yhtiön hallituksen kokoonpanoa ja työskentelyä koskevat vaatimukset

Yhtiön hallituksella on kokonaisuutena oltava sen tehtävien kannalta riittävästi ja monipuolisesti osaamista ja kokemusta yhtiön liiketoiminnasta ja toimintaan liittyvistä riskeistä. Yhtiön on käytettävä riittävästi voimavaroja hallituksen jäsenten perehdyttämiseen tehtäväänsä.

6 §

Yhtiön johdon luotettavuus- ja pätevyysvaatimukset

Yhtiön hallituksen jäsenen ja toimivaan johtoon kuuluvan tulee olla luotettava ja hyvämaineinen henkilö, joka ei ole konkurssissa taikka liiketoimintakiellossa ja jonka toimikelpoisuutta ei ole muutenkaan rajoitettu.

Luotettavana ja hyvämaineisena ei pidetä sitä, joka on:

- 1) viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton 1 momentissa tarkoitettuun tehtävään; tai
- 2) muutoin aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton 1 momentissa tarkoitettuun tehtävään.

Edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu määräaika on laskettava tuomion lainvoimaiseksi tulosta tehtävän vastaanottohetkeen. Jos tuomio ei ole saanut lainvoimaa, tuomittu voi kuitenkin jatkaa yhtiön johtoon kuuluvan päätösvallan käyttämistä, jos sitä on hänen aikaisempi toimintansa, tuomioon johtaneet olosuhteet ja muut asiaan vaikuttavat seikat kokonaisuutena arvioiden pidettävä ilmeisen perusteltuna.

Yhtiön hallituksen jäsenellä ja toimivaan johtoon kuuluvalla tulee olla yhtiön liiketoiminnasta, siihen liittyvistä keskeisistä riskeistä sekä johtamisesta sellainen osaaminen ja kokemus

kuin henkilön tehtävään sekä yhtiön toiminnan laatuun, laajuuteen ja monimuotoisuuteen nähden on tarpeen.

Yhtiön on ilmoitettava viipymättä Finanssivalvonnalle 1 momentissa tarkoitettua johtoa koskevista muutoksista.

7 §

Yhtiön johdon ajankäyttö

Yhtiön hallituksen jäsenen, toimitusjohtajan ja muun toimivaan johtoon kuuluvan on käytettävä riittävästi aikaa tässä asetuksessa säädettyjen ja muiden tehtävään kuuluvien velvollisuuksiensa hoitamiseen. Hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan hallituksen jäsenyyksien enimmäismäärän ja heidän muiden tehtäviensä arvioinnissa on otettava huomioon ainakin jäsenen ja toimitusjohtajan henkilökohtaiset olosuhteet sekä yhtiön toiminnan laatu, laajuus ja monimuotoisuus.

Riskien hallinta

8 §

Pääoman riittävyyden arviointi

Työ- ja elinkeinoministeriö vahvistaa yhtiölle vähintään vuosittain yhtiön toimintaa koskevan riskinottokehyksen talouspoliittisen ministerivaliokunnan puollettua asiaa.

Yhtiö seuraa vastuumääriä ja riskiasemaa sekä pääomien riittävyyttä tässä asetuksessa vahvistettavilla seurantaluvuilla. Yhtiöllä on oltava terveet, kattavat ja tehokkaat strategiat ja menettelytavat, joiden avulla se arvioi ja seuraa pääomamäärää, laatua ja jakautumista työ- ja elinkeinoministeriön vahvistaman riskinottokehyksen edellyttämässä laajuudessa.

Yhtiö laskee ja seuraa kotimaan ja viennin rahoituksen osalta vakavaraisuutta käyttäen vakavaraisuusasetuksen mukaisia laskentamenetelmiä soveltuvin osin.

Yhtiön on arvioitava säännöllisesti 2 momentissa tarkoitettuja strategioita ja menettelytapoja, jotta ne pysyvät sen liiketoiminnan laatuun, laajuuteen ja monimuotoisuuteen nähden kattavina ja oikeasuhteisina.

9 §

Yhtiön riskien arvioinnin seurantaluvut

Yhtiön riskejä arvioidaan seuraavilla seurantaluvuilla:

1) Yhtiön pääomien riittävyyttä arvioidaan rahoitusvalvonnassa:

a) kotimaan rahoituksen osalta (Valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain (18.6.1998/443) 4 §:n 4 momentissa tarkoitetun kotimaan toiminta) vakavaraisuusasetuksella, noudattaa vakavaraisuusdirektiivin (2013/36/EU) ja vakavaraisuusasetuksen (EU) N:o 575/2013) standardimenetelmän laskentaperiaatteita, ja

b) kotimaan ja viennin rahoituksen luottoriskien osalta expected shortfall (laskenta toteutetaan 99,5 prosentin luottamusvälillä tällä hetkellä), kuvaa odotettua tappiomäärää, kun tilastollinen Value-at-Risk -tappioraja ylitetään.

2) Yhtiön toiminnan keskittymäriskejä arvioidaan rahoitusvalvonnassa:

a) seuraamalla erikseen yhtiön kotimaan rahoituksen ja viennin rahoituksen kymmentä suurinta asiakasta. Seurataan kymmenen suurimman asiakasyhtiön sisäisiä riskiluokituksia sekä vastuiden nykytilaa ja ennusteita konsernitasolla.

- 3) Yhtiön maksuvalmiutta yhtiötasolla arvioidaan rahoitusvalvonnassa:
- a) Liquidity Coverage Ratio:lla (LCR), joka mittaa likvidien varojen riittävyyttä 30 päivän stressiskenaariossa, ja
 - b) 12 kuukauden kokonaislikviditeettimittarilla, joka mittaa yhden vuoden tarkastelujaksolla stressiskenaarion pohjalta laskettua kokonaislikviditeettiä.
- 4) Yhtiön toiminnan korkoriskiä yhtiötasolla arvioidaan rahoitusvalvonnassa:
- a) korkotuloriskillä (12 kk), joka mittaa kaikkien korollisten tase-erien ja taseen ulkopuolisten erien yhden prosenttiyksikön korkokäyrän muutoksen vaikutusta kertyvään korkokatteeseen seuraavan 12 kuukauden aikana, ja
 - b) taseen korkoherkkyydellä, joka mittaa taseen korkoherkkyyttä yhdensuuntaisen kahden prosenttiyksikön korkokäyrän muutokselle.
- Työ- ja elinkeinoministeriö vahvistaa päätöksellään seurantalukujen laskennan tarkemmat periaatteet Finnvera Oyj:n esityksestä kuultuaan asiasta Finanssivalvontaa ennen päätöksen tekemistä.

10 §

Seurantalukujen poikkeamat

Yhtiön on ilmoitettava Finanssivalvonnalle, työ- ja elinkeinoministeriölle, valtiovarainministeriölle ja valtiontakuurahastolle viivytyksettä havaittuaan tässä asetuksessa vahvistetuissa seurantaluvuissa on poikkeamia. Seurantalukujen raja-arvot määritetään riskinottokehyksessä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekemisen jälkeen, yhtiön tulee laatia työ- ja elinkeinoministeriölle esitys toimenpiteistä, joilla turvataan yhtiön toimintakyky.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun esityksen saatuaan työ- ja elinkeinoministeriön tulee tehdä asiassa päätös. Työ- ja elinkeinoministeriö tulee antaa päätös tiedoksi yhtiölle, Finanssivalvonnalle, valtiovarainministeriölle, ja valtiontakuurahastolle.

11 §

Riskienhallintajärjestelmälle asetettavat yleiset vaatimukset

Yhtiöllä on oltava tehokkaat ja luotettavat sekä kirjallisesti kuvatut hallinto- ja ohjausjärjestelmät yhtiöön ja sen toimintaan kohdistuvien nykyisten ja tulevien riskien tunnistamiseksi, hallitsemiseksi, rajoittamiseksi, seuraamiseksi ja riskeistä raportoimiseksi. Näihin kuuluvat:

1) selkeä organisaatorakenne, jossa toimivalta- ja vastuusuhteet on määritelty kattavasti ja selkeästi;

2) tehokkaat riskienhallinnan raportointiprosessit;

3) terveet sisäisen valvonnan, hallinnon ja laskennan prosessit;

4) palkitsemisjärjestelmiä koskevat toimintaperiaatteet ja menettelytavat, jotka ovat sopusoinnussa 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun työ- ja elinkeinoministeriön päättämän riskinottokehyksen kanssa ja edistävät tervettä ja tehokasta riskienhallintaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen järjestelmien on oltava yhtiön toiminnan laatuun, laajuuteen ja monimuotoisuuteen nähden kattavia ja oikeasuhteisia.

12 §

Hallituksen tehtävät riskien hallinnassa

Yhtiön hallituksen on hyväksyttävä sekä säännöllisesti arvioitava yhtiöön ja sen toimintaan kohdistuvia riskejä koskevat strategiat ja menettelytavat, jotka huomioivat 8 §:n 1 momentissa

tarkoitettuna työ- ja elinkeinoministeriön vahvistaman riskinottokehyksen. Kaikki olennaiset riskit, riskienhallintaa koskevat ohjeet sekä näiden muutokset on raportoitava hallitukselle.

Yhtiön hallituksen on käytettävä riittävästi aikaa yhtiön riskejä koskevien asioiden käsittelyyn sekä varmistuttava siitä, että yhtiöllä on riittävät voimavarat riskien hallintaa koskevien tässä asetuksessa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen.

13 §

Riskivaliokunta

Yhtiöllä on oltava hallituksen jäsenistä koostuva riskivaliokunta, joka raportoi koko hallitukselle. Riskivaliokunnan jäsen ei saa toimi- tai palvelussuhteessa osallistua yhtiön päivittäiseen johtamiseen, jonka asiat kuuluvat valiokunnan tehtäviin. Riskivaliokunnan jäsenellä tulee olla tarpeellinen yhtiön riskinotto- ja riskistrategiaan liittyvä asiantuntemus.

Riskivaliokunnan on avustettava hallitusta yhtiön riskistrategiaa ja riskinottoa koskevissa asioissa sekä riskienhallintajärjestelmien tehokkuuden valvomisessa. Lisäksi sen tulee valvoa, että yhtiön toimiva johto noudattaa hallituksen päättämää riskistrategiaa. Riskivaliokunnan on arvioitava, vastaavatko yhtiön pääomaa sitovista palveluista perimät hinnat yhtiön liiketoimintamallia ja riskistrategiaa.

Riskivaliokunnan on myös avustettava hallituksen palkitsemisvaliokuntaa terveiden palkitsemisjärjestelmien luomisessa ja arvioitava, kannustavatko palkitsemisjärjestelmät ottamaan huomioon yhtiön riskit, pääomia ja maksuvalmiutta koskevat seurantaratkaisut sekä tuottojen jaksotuksen ja tuottojen kertymistodennäköisyyden.

14 §

Tarkastusvaliokunta

Yhtiöllä on oltava hallituksen jäsenistä koostuva tarkastusvaliokunta, joka raportoi koko hallitukselle.

Tarkastusvaliokunnalla tulee olla riittävä asiantuntemus laskentatoimesta, kirjanpidosta, taloudellisesta raportoinnista ja tilinpäätöskäytännöistä sekä sisäisestä tarkastuksesta. Tarkastusvaliokunnan jäsen ei saa toimi- tai palvelussuhteessa osallistua päivittäiseen johtamiseen yhtiössä, jonka asiat kuuluvat valiokunnan tehtäviin. Valiokunnan jäsenistä vähintään yhden on oltava yhtiöstä ja sen omistajasta riippumaton, jolla on riittävä asiantuntemus laskentatoimesta tai tilintarkastuksesta.

Tarkastusvaliokunnan on avustettava hallitusta ainakin seuraavien asioiden seuraamisessa, valvomisessa ja valmistelussa:

- 1) taloudellinen raportointijärjestelmä;
- 2) sisäisen valvonnan ja tarkastuksen tehokkuus;
- 3) tilintarkastus;
- 4) tilintarkastajan riippumattomuus ja tilintarkastajan valinnan valmistelu.

Yhtiön tarkastusvaliokuntaan ei sovelleta osakeyhtiölain 6 luvun 16 a—16 c §:ää.

15 §

Yhdistetty riski- ja tarkastusvaliokunta

Yhtiöllä voi olla sen hallituksen jäsenistä koostuva yhdistetty riski- ja tarkastusvaliokunta. Valiokunnan jäsenillä on oltava asiantuntemus hoitaa kummankin valiokunnan tehtäviä.

16 §

Riskivaliokunnan jäsenten tiedonsaantioikeus

Hallituksen riskivaliokunnan jäsenten tulee saada käyttöönsä riittävät tiedot yhtiön riskeistä. Riskivaliokunnan on määriteltävä sille ilmoitettavien tietojen sisältö ja muoto. Riskivaliokunnan tulee pitää säännöllisesti yhteyttä 17 §:ssä tarkoitettuun riskien valvontatoimintoon. Valiokunnalla on oikeus käyttää tarpeellisessa määrin myös ulkopuolisia asiantuntijoita.

17 §

Liiketoiminnoista riippumaton riskien valvontatoiminto ja muut valvontatoiminnot

Yhtiöllä on oltava sen liiketoiminnoista riippumattomat riskien valvontatoiminto, säännösten ja sisäisten toimintaperiaatteiden noudattamista valvova toiminto, sisäinen tarkastus sekä muut tarpeelliset valvontatoiminnot.

Riskien valvontatoiminnon tehtävänä on huolehtia siitä, että yhtiön olennaiset riskit tunnistetaan, mitataan ja raportoidaan hallitukselle. Valvontatoiminnon on osallistuttava aktiivisesti yhtiön riskistrategian luomiseen ja kaikkien olennaisten riskienhallintaa koskevien päätösten tekemiseen sekä huolehdittava siitä, että hallitus saa kokonaiskuvan yhtiöön kohdistuvista riskeistä.

Tässä pykälässä tarkoitetuille valvontatoiminnoille on annettava niiden tehtävien hoitamiseksi riittävä hallinnollinen asema, toimivalta ja voimavarat. Jos hallitus ei saa muulla tavalla riittäviä tietoja yhtiön olennaisista riskeistä tavanomaisten raportointiprosessien kautta, riskien valvontatoiminnon ja muiden valvontatoimintojen johtajalla tulee olla mahdollisuus saattaa tehtäviinsä kuuluvia asioita suoraan hallituksen tietoon. Valvontatoiminnoissa työskentelevien tulee olla riippumattomia niistä liiketoimintayksiköistä, joita he valvovat. Riskien valvontatoiminnon johtajan tehtävän on oltava päätoiminen. Hänen vapauttamisestaan tehtävistään päättää yhtiön hallitus.

18 §

Luottoriskin ja vastapuoliriskin arvioiminen sisäisin arviointimenetelmin

Yhtiöllä on oltava luotto- ja vastapuoliriskin arvioimista varten omat yhtiön toiminnan laadun, laajuuden ja monimuotoisuuden kannalta riittävät sisäiset arviointimenetelmät.

19 §

Luotto- ja vastapuoliriski

Yhtiön tehtävien harjoittamisen on perustuttava terveisiin ja selkeästi määriteltyihin perusteisiin. Luottojen, takuiden ja takauksien myöntämistä, ehtojen muuttamista, uudistamista ja jälleenrahoitusta koskevista prosesseista on oltava selkeät ja dokumentoidut toimintaperiaatteet ja menettelytavat.

Yhtiöllä on oltava sisäiset menetelmät, joilla se voi arvioida yksittäisiä luotto- ja vastapuoliriskejä sekä luotonantotoiminnassa että sen antaessa takuita, takauksia ja muita vastuusitoumuksia. Jos yhtiön omia varoja koskevat laskelmat perustuvat ulkopuoliseen luottoluokitukseen tai siihen, että luokitusta tietystä luottoriskistä ei ole, yhtiön on lisäksi itse arvioitava kyseisen riskin kattamiseksi tarvittava omien varojen määrä.

Yhtiön on hallinnoitava ja seurattava luottoriskejä sisältäviä varallisuus- ja velkaeriä jatkuvasti tehokkain järjestelmin. Sillä on oltava prosessit, joilla se tunnistaa ja hallitsee ongelma-luottoja sekä tekee niistä riittävät arvonalennuskirjaukset ja tappiovaraukset.

20 §

Jäännösriski

Yhtiön on varauduttava siihen, että sen käyttämät riskienhallinnan sekä luottoriskien vähentämismenetelmät epäonnistuvat. Sillä on oltava jäännösriskiä koskevat dokumentoidut toimintaperiaatteet ja menettelytavat.

21 §

Keskittymäriski

Yhtiön on varauduttava riskien keskittymisestä aiheutuvan riskin toteutumiseen. Sillä on oltava asiaa koskevat dokumentoidut toimintaperiaatteet ja menettelytavat. Lisäksi sen on otettava huomioon luottoriskien vähentämismenetelmistä aiheutuva riski sekä suuret välilliset luottoriskit, kuten yhden vakuudenantajan vakuuskeskittymä.

22 §

Markkinariski

Yhtiöllä on oltava menetelmät olennaisten markkinariskien tunnistamiseen, mittaamiseen ja hallitsemiseen. Sillä on oltava markkinariskin hallintaa koskevat dokumentoidut toimintaperiaatteet ja menettelytavat.

Sen on varauduttava riittävästi lyhyiden ja pitkien markkinapositionien epäsuhdasta johtuvaan maksuvalmiustarpeeseen.

23 §

Rahoitustaseen korkoriski

Yhtiöllä on oltava menetelmät tunnistaa, arvioida ja hallita korkotason vaihteluun liittyvät riskit, jotka vaikuttavat yhtiön rahoitustaseeseen. Sillä on oltava rahoitustaseen korkoriskin hallintaa koskevat dokumentoidut toimintaperiaatteet ja menettelytavat.

24 §

Operatiivinen riski

Yhtiöllä on oltava menetelmät operatiivisten riskien tunnistamiseksi, arvioimiseksi ja hallitsemiseksi. Sen on varauduttava ainakin mallintamisriskin sekä harvoin tapahtuvien, vakavien riskitapahtumien toteutumiseen. Yhtiön täytyy selkeästi kuvata, mitä se pitää operatiivisina riskeinä. Sillä on oltava operatiivisen riskin hallintaa koskevat kirjalliset toimintaperiaatteet ja menettelytavat.

Yhtiöllä on oltava sen toimintaan nähden oikeasuhtaisesti mitoitettu riskienhallintajärjestelmä, jolla se voi arvioida asiakkaista toiminnalleen aiheutuvia riskejä.

Yhtiöllä on oltava sen toimintaan nähden oikeasuhtaisesti mitoitettu tieto- ja viestintätekniikka- (ICT) sekä turvallisuusriskien hallintakehys.

Yhtiöllä on oltava varautumis- ja jatkuvuussuunnitelmat liiketoiminnan vakaviin häiriöihin varautumiseen, toiminnan jatkuvuuden turvaamiseen sekä häiriötilanteissa aiheutuvien vahinkojen rajoittamiseen.

25 §

Maksuvalmiusriski

Yhtiöllä on oltava tehokkaat ja luotettavat strategiat ja järjestelmät, joilla se tunnistaa, mittaa, hallitsee ja seuraa maksuvalmiusriskiä, päivänsisäistä riskiä ja riskiprofilia tarkoituksenmukaisin aikavälein riittävän maksuvalmiuden ja maksuvalmiuspuskureiden ylläpitämiseksi. Maksuvalmiusriski sekä sen kustannukset ja hyödyt on riittävin menetelmin pystyttävä kohdentamaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen strategioiden ja järjestelmien on oltava tehokkaat ja oikeassa suhteessa yhtiön liiketoiminnan laajuuteen ja monimuotoisuuteen, riskiprofiiliin sekä yhtiön hallituksen vahvistamiin maksuvalmiusriskin sietorajoihin. Strategioita ja järjestelmiä koskevat toimintaperiaatteet ja menettelytavat on dokumentoitava.

Yhtiöllä on oltava menetelmät rahoitusasemiensa tunnistamiseksi, mittaamiseksi, hallitsemiseksi ja seuraamiseksi.

26 §

Maksuvalmiusriskin vähentämismenetelmät

Yhtiön on pyrittävä käyttämään riittävästi limiittijärjestelmiä, maksuvalmiuspuskureita ja muita maksuvalmiusriskin vähentämismenetelmiä voidakseen kestää laajasti erilaisia kuormitustapahtumia sekä pyrittävä ylläpitämään riittävän monipuolista rahoitusrakennetta ja rahoituslähteitä. Sen on arvioitava käyttämiään menetelmiä säännöllisesti.

27 §

Maksuvalmiusasemaa koskevien vaihtoehtoisten toteutumisnäkökymien säännöllinen tarkastelu

Yhtiön on tarkasteltava säännöllisesti, kuitenkin vähintään vuosittain, maksuvalmiusasemaansa koskevia vaihtoehtoisia toteutumisnäköymiä ja riskiä vähentäviä tekijöitä sekä arvioitava oletuksia, joiden perusteella se tekee rahoitusasemaansa koskevat päätökset.

Vaihtoehtoisia toteutumisnäköymiä tarkastellessaan yhtiön on otettava huomioon taseen varojen ja velkojen kassavirtojen lisäksi ainakin taseen ulkopuoliset erät ja muut mahdolliset velat.

28 §

Maksuvalmiuden heikkenemiseen liittyvä palauttamissuunnitelma

Yhtiöllä on oltava maksuvalmiuden palauttamissuunnitelma, jolla se varautuu maksuvalmiuden heikkenemiseen. Palauttamissuunnitelmaan on sisällyttävä riittävät strategiat ja toimivan johdon hyväksymät toimintaohjeet, joiden mukaisesti suunnitelma on pantavissa toimeen välittömästi.

Yhtiön on päivitettävä palauttamissuunnitelma vähintään vuosittain.

29 §

Yhtiön rahoitusvalvonnassa käytettävät Finanssivalvonnan ja Euroopan pankkiviranomaisen ohjeet ja määräykset

Tämän asetuksen vaatimuksia koskevassa yhtiön rahoitusvalvonnassa sovelletaan liitteessä mainittuja Finanssivalvonnan tai Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) standardeja, ohjeita ja määräyksiä.

30 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan xx päivänä kuuta 20 .

Yhtiön rahoitusvalvonnassa käytettävät Finanssivalvonnan ja Euroopan pankkiviranomaisen ohjeet ja määräykset

Valvottavan toiminnan järjestämistä koskevat määräykset ja ohjeet

Nämä Finanssivalvonnan antamat määräykset ja ohjeet käsittelevät mm. valvottavien hallinnon järjestämistä, sisäistä valvontaa ja rahanpesun estämistä.

- Määräykset ja ohjeet 1/2012: Ulkoistaminen
 - Käytetään, jos merkittäviä toimintoja ulkoistetaan.
- Määräykset ja ohjeet 15/202: Ylimmän hallintoelimen jäsenten ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden sopivuuden arviointia varten
 - Ylimmän johdon osalta määräystä ja ohjetta käytetään ministeriössä, kun valitaan hallituksen jäseniä.
 - Toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen sekä muiden johtamisesta ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden osalta määräystä ja ohjetta käytetään sellaisenaan.
 - Määräystä ja ohjetta ei sovelleta hallintoneuvostoon, koska se ei tee päätöksiä vaan antaa ohjeita ja lausuntoja.
- Määräykset ja ohjeet 14/2021: Finanssivalvonnan suositus EBAn hallintoa ja ohjausta koskevien ohjeiden noudattamisesta (EBA/GL/2021/05)
 - Suositusta käytetään kokonaisuudessaan.
- Standardi 2.4: Asiakkaan tunteminen - rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen
 - Standardia käytetään kokonaisuudessaan.

Riskienhallintaa koskevat määräykset ja ohjeet

Nämä Finanssivalvonnan antamat määräykset ja ohjeet käsittelevät rahoitussektorin valvottavien riskienhallintaa ja siihen liittyvää raportointia.

- Määräykset ja ohjeet 1/2014: Luottolaitosten riskitiedonkeruu
 - Yhtiön tulee toimittaa rahoitusvalvojalle seuraavat riskitiedot yhteisesti sovitussa ajassa ja muodossa:
 - tiedot vastuukannasta, erääntyneistä ja järjestämättömistä saamisista sekä arvonalentumistappioista
 - taseen varat ja velat, sekä taseen ulkopuoliset erät, valuutoittain ja maturiteettiluokkiin jaettuina. Lisäksi tieto positioiden korkoherkkyydestä.
 - saamiset suurimmilta luottolaitos- ja yritysvastapuolilta
- Määräykset ja ohjeet 6/2014: Raportointi varainhankintasuunnitelmista

- Yhtiön tulee toimittaa rahoitusvalvojalle varainhankintasuunnitelma yhteisesti sovitussa muodossa kerran vuodessa.
- Määräykset ja ohjeet 8/2014: Operatiivisen riskin hallinta rahoitussektorin valvottavissa
 - Määräystä ja ohjetta käytetään seuraavin poikkeuksin:
 - Luku 7: Ei käytetä
 - Luku 8.3: Ei käytetä muuten, paitsi kohdan 23 mukainen riskianalyysi tärkeiden palveluiden tuottamisesta myös poikkeusoloissa otetaan toiminnassa huomioon.
 - Luvut 9.1 ja 9.2:
 - Kaikki merkittävimmät riskitapahtumat ja tapahtumien tappiomäärät tulee raportoida yhtiön riskiasemaraaportissa, myös kokonaistappiomäärä raportointiperiodilta.
 - Viipymättä tulee tehdä ilmoitus, jos häiriöt tai virheet pidemmän aikaa haittaavat tai vaarantavat yhtiön kyvyn palvella asiakkaitaan, jatkaa toimintaansa tai vastata velvoitteistaan.
 - Luvut 9.3, 9.4 ja 9.5: Ei käytetä.
- Ohjeet tieto- ja viestintätekniikka- (ICT) sekä turvallisuusriskien hallinnasta (EBA/GL/2019/04)
 - Ohjetta käytetään suhteessa laitoksen kokoon, organisaatioon, palvelujen ja tuotteiden luonteeseen, soveltamisalaan, monimutkaisuuteen ja riskialttiuteen nähden.
- Määräykset ja ohjeet 5/2015: Muun kuin kaupankäyntitoiminnan aiheuttaman korkoriskin hallinta
 - Määräyksiä ja ohjeita käytetään ei-sitovina suosituksina.
- Määräykset ja ohjeet 4/2018: Luottoriskien hallinta rahoitussektorin valvottavissa
 - Määräystä käytetään kokonaisuudessaan.
 - Tärkeiden elinkeinopoliittisten tai kilpailukykyyn liittyvien perusteiden nojalla riskiä voidaan ottaa tavanomaista riskiarviointia enemmän.
- Määräykset ja ohjeet 2/2019: Ohjeet stressitestauksesta
 - Ohjetta käytetään kokonaisuudessaan.
 - Viennin pääomia stressataan niiden riittävyyden kannalta.
- Standardi 4.4c: Markkinariskien hallinta
 - Käytetään standardia seuraavin poikkeuksin:
 - Luku 6: Ei käytetä
 - Luku 8: Ei käytetä
 - Luku 9: Vastaavat tiedot on toimitettava osana muuta riskiraportointia.
- Standardi 4.4d: Likviditeettiriskin hallinta
 - Standardia käytetään kokonaisuudessaan.
- Määräykset ja ohjeet 7/2021: Rahanpesun ja terrorismin riskitekijät
 - Ohjetta käytetään kokonaisuudessaan.

Kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevat määräykset ja ohjeet

Nämä Finanssivalvonnan antamat määräykset ja ohjeet käsittelevät valvottavien kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta.

- Määräykset ja ohjeet 20/2013: Taloudellisen informaation raportointi
 - Yhtiön tulee toimittaa rahoitusvalvojalle seuraavia taloustietoja yhteisesti sovitussa muodossa 30.6. ja 31.12. julkistetuista tiedoista: omista varoista, luottoriskeistä ja vastapuoliriskeihin liittyvistä vastuista, vastuiden maantieteellisestä ja kautumisesta maittain, tiedot omien varojen vaatimuksista ja operatiiviseen riskiin liittyvistä tappioista, markkinariskien liittyvistä omien varojen vaatimuksista, suuret asiakasriskit, maksuvalmiudesta ja pysyvästä varainhankinnasta.
- Määräykset ja ohjeet 2/2016: Rahoitussektorin kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus
 - Käytetään määräyksen ja ohjeen lukua 8.3 (kohdat 4 ja 7) ja lukua 10.1 (kohdat 4 ja 5).

Vakavaraisuutta koskevat määräykset ja ohjeet

Nämä Finanssivalvonnan antamat määräykset ja ohjeet käsittelevät rahoitussektorin valvottavien vakavaraisuutta.

- Määräykset ja ohjeet 26/2013: Yhteiseurooppalainen raportointi (COREP)
 - Yhtiön tulee toimittaa rahoitusvalvojalle seuraavat tiedot taloudellisesta asemastaan yhteisesti sovitussa ajassa ja muodossa:
 - Omat varat ja omavaraisuusaste
 - Suuret asiakasriskit
 - Maksuvalmius
 - Varainhankinta
- Määräykset ja ohjeet 8/2017: Valvojan arviointimenettelyä varten kerättävät ICAAP- ja ILAAP-tiedot
 - Ohjetta käytetään kokonaisuudessaan.
- Määräykset ja ohjeet 5/2019: EU:n vakavaraisuusasetukseen liittyvät määräykset ja ohjeet
 - Käytetään rahoitusvalvonnassa muuten paitsi seuraavia lukuja:
 - Luku 4.2: Ei käytetä
 - Luku 6.2.8: Ei käytetä
 - Luku 7: Käytetään vain kohtaa 7.4
 - Luku 8: Ei käytetä
 - Luku 13.2: Ei käytetä
 - Luku 13.3: Ei käytetä

- Luku 14.1: Ei käytetä
- Luku 15: Ei käytetä
- Standardi 4.2: Valvottavan vakavaraisuuden hallinta
 - Standardia käytetään kokonaisuudessaan.

Arvopaperimarkkinoiden toimintaa koskeva valvonta

Finanssivalvonta valvoo yhtiön joukkovelkakirjojen liikkeellelaskua.

Erinäisiä määräyksiä ja ohjeita

Tässä ovat ne Finanssivalvonnan antamat määräykset ja ohjeet, jotka eivät kuulu edellä oleviin lukuihin.

- Standardi RA1.1: Sisäisten liiketoimien ilmoittaminen
 - Standardia käytetään kokonaisuudessaan.